

การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
ในเขตกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2554

การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
ในเขตกรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
เรื่องอากาศเอกหญิงวันวิสาข์ สุทธิบริบาล

เสนอต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
พฤษภาคม 2554

วันวิสาข สุธธิบริบาล. (2554). การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพสังกัดโรงพยาบาลสังกัด
กระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์
และสารสนเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แวตตา เตชะทวิวรรณ,
อาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ การใช้ทรัพยากร
สารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ ปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล
สังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ
การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพ
สังกัดโรงพยาบาล จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช
และโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จำนวน 315 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้
F-test

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. พยาบาลวิชาชีพมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ เพื่อเพิ่มพูน
ความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ เพื่อการค้นคว้าวิจัย และเพื่อการปฏิบัติงาน ตามลำดับ
2. พยาบาลวิชาชีพใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทในระดับมาก โดยใช้อีบุ๊กมากที่สุด
มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนสื่อ
สิ่งพิมพ์ที่ใช้สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตำราทางวิชาการทางการแพทย์ ตำราวิชาการทางการแพทย์
และพจนานุกรม
3. พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แหล่งสารสนเทศที่
ใช้ในระดับมาก คือ เหตุการณ์และสถานที่ รองลงมาที่ใช้ในระดับปานกลาง คือ บุคคล และห้องสมุด
ตามลำดับ
4. พยาบาลวิชาชีพมีปัญหาการใช้สารสนเทศทางการแพทย์โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ปัญหาที่พบในระดับมาก คือ ปัญหาที่มาจากลักษณะเฉพาะบุคคลในเรื่องความชำนาญใน
การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาสารสนเทศ นอกนั้นเป็นปัญหาที่พบในระดับปานกลาง
5. พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกันใช้
ทรัพยากรสารสนเทศไม่แตกต่างกัน
6. พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานและแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกันใช้แหล่ง
สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พยาบาลวิชาชีพซึ่งมีประสบการณ์
การทำงานต่างกันมีการใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์อื่น ซึ่งได้แก่

นักกายภาพบำบัด นักรังสีวิทยา และเภสัชกร การใช้แหล่งสื่อมวลชนที่เป็นวิทยุ และการใช้แหล่งสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตผ่าน RSS แตกต่างกัน

7. พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกันมีปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีปัญหการใช้สารสนเทศไม่ตรงกับความต้องการด้านพยาบาล

INFORMATION USE OF PROFESSIONAL NURSES WORDING IN THE HOSPITALS
UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF DEFENSE
IN BANGKOK METROPOLITAN AREA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Arts Degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University

MAY 2011

Wanwisa Soothiboriban. (2011). *Information Use of Professional Nurses Working in the Hospitals Under the Jurisdiction of the Ministry of Defense in Bangkok Metropolitan Area*. Master's thesis, M.A. (Library and Information Science). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Wawta Techataweewan, Miss Sasipimol Prapinpongsakorn.

This research aims to study purposes of the use of information, the use of information resources and problems the use of information use among nurses who work for hospitals under the Ministry of Defense in Bangkok Metropolitan area, and to compare the use of information resources, the use of information sources, the problems of found information use among working experiences and workplace. The samples are 315 nurses who work at Phramongkutkiao hospital, Bhumibhol hospital, and Somdejprapinkiao hospital. The research instrument is questionnaire. The collected data are analyzed by using these statistical variables: percentage, average, standard deviation, and F-test.

The results of research were as the follows.

1. Nurses aim at using information for increasing knowledge about new technology, researching, and working, respectively
2. Nurses use the most kinds of information resources at a high level. Printed media were use the at the highest level, followed by audio-visual media and electronic media. Three used printed media were nursing textbook, medical textbook and dictionary.
3. Nurses use information source at a moderate level. Event and location source were used a lot, whereas person and library were used at moderate level.
4. Nurses faced the problems with the use of nursing information at a moderate level. The most common problem was individual computer skills.
5. Nurses who have different working experiences and workplaces do not significantly different use of information resources.
6. Nurses who have different working experiences and workplaces do not significantly different use of information sources. When consider in details, it is found that nurses with different experience use other personal information resources as following: physiotherapist, radiologist, and pharmacist. It was found, the use of mass media of radio and the internet through RSS were different.

7. Nurses who have different working experiences and workplaces encounter problems with the use of information. Were not found differently. Nurses who work at different places face problems of nursing information are not available.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

ในเขตกรุงเทพมหานคร

ของ

เรืออากาศเอกหญิงวันวิสาข์ สุทธิบริบาล

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แหวด เตชาทวีวรรณ) (นาวาอากาศโทหญิง ดร. วัชรภรณ์ เปาโรหิตย์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร)

(รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แหวด เตชาทวีวรรณ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร)

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. แววดา เตชาทวีวรรณ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ศศิพิมล ประพินพงศกร กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้ความกรุณาต่อศิษย์อย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีของครูที่ช่วยปลูกฝังให้ผู้วิจัยใฝ่ศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งเป็นกำลังใจให้ศิษย์เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณนาวาอากาศโทหญิง ดร. วชิราภรณ์ เปาโรหิตย์ และรองศาสตราจารย์ ธาดาศักดิ์ วชิรปรัชญาพจน์ กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา ตลอดจนช่วยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบคุณพยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหมทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในการวิจัย ขอขอบคุณนิสิตสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ภาคพิเศษรุ่นที่ 2 ทุกคน โดยเฉพาะคุณกุลยา สุขพงษ์ไทย คุณจารวี พักโพธิ์และคุณนุชสราร วรดิสรพวงษ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อฉัตรพงษ์ และ คุณแม่วิมล สุทธิบริบาล ผู้ที่เป็นแรงบันดาลใจสำคัญในการศึกษาในระดับปริญญาโทมาบัดนี้ทั้งยังให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจสำคัญที่สุดมาตลอดการศึกษาของผู้วิจัย

ร.อ.หญิงวันวิสาข์ สุทธิบริบาล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของงานวิจัย.....	3
ขอบเขตงานวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
สมมติฐานงานวิจัย.....	6
2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	7
สารสนเทศทางการแพทย์.....	7
ความหมายของสารสนเทศทางการแพทย์.....	7
เนื้อหาของสารสนเทศทางการแพทย์.....	8
คุณลักษณะที่ดีของสารสนเทศทางการแพทย์.....	15
การใช้สารสนเทศทางการแพทย์.....	16
วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทางการแพทย์.....	16
ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์.....	18
แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์.....	20
ปัญหาการในใช้สารสนเทศทางการแพทย์.....	21
พยาบาลวิชาชีพ.....	22
ความหมายวิชาชีพพยาบาล.....	22
คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ.....	23
บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ.....	24
พยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหม.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	28
งานวิจัยในประเทศ.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	34
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	65
สมมุติฐานการวิจัย.....	65
วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
สรุปผลการวิจัย.....	67
การอภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	81
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	90

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	40
2 วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ.....	41
3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ.....	42
4 การใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ.....	44
5 ปัญหาในการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ.....	47
6 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน.....	50
7 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศวิชาชีพ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน.....	52
8 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารสนเทศ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน.....	54
9 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	56
10 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศ จำแนกตามแผนก ที่ปฏิบัติงาน.....	58
11 เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศ จำแนกตามแผนก ที่ปฏิบัติงาน.....	61

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจัยในการบริหารจัดการองค์กรที่สำคัญ ประกอบด้วย 4M ได้แก่ บุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุและอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) ซึ่งคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการบริหาร เพราะคนเป็นผู้ขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินงานขององค์กรรวมทั้งเป็นผู้ขับเคลื่อนปัจจัยอื่นทั้งด้านเงิน วัสดุและอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าให้องค์กรสามารถแข่งขันได้ตามกระแสยุคโลกาภิวัตน์ (ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. 2542: 2) ดังนั้นในแต่ละองค์กรจึงหันมาให้ความสำคัญในการบริหารคนในองค์กรเพิ่มมากขึ้นหรือที่เรียกว่า “การบริหารงานบุคคล” โดยองค์กรสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถทั้งการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนการเสริมสร้างความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง องค์กรขนาดใหญ่จึงมักมีห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศสำหรับให้บริการและสนับสนุนการปฏิบัติงานของบุคลากร ห้องสมุดจึงนับว่าเป็นแหล่งความรู้ที่ใกล้ตัวบุคลากรมากที่สุดที่จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

พยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของประชาชนซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมมีศักยภาพที่จะสร้างเสริมความเจริญก้าวหน้าของประเทศ รวมทั้งประหยัดงบประมาณของประเทศในการดูแลและรักษาสุขภาพของประชาชน การพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการแก่สังคมเพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การบริการพยาบาลฟื้นฟูสภาพ และการประสานงานกับผู้ปฏิบัติงานอื่นในทีมสุขภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อการดำรงรักษาสุขภาพของมนุษย์ (อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย. 2545: 1) ในการปฏิบัติงานพยาบาลผู้ป่วย พยาบาลต้องสังเกต วิเคราะห์อาการ และประเมินความต้องการของผู้ป่วยเพื่อแก้ไขปัญหาของผู้ป่วยในแต่ละราย รวมทั้งต้องปฏิบัติในสิ่งที่จำเป็นต่อสวัสดิภาพของผู้ป่วยโดยการเฝ้าระวังและดูแลอาการตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพทางการพยาบาล (ฟาริดา อิบราฮิม. 2541: 29) การพัฒนาคุณภาพของพยาบาลจึงเป็นเรื่องสำคัญโดยเฉพาะทักษะในการใช้ความรู้และสารสนเทศอย่างสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การทำงานและการให้บริการทางการพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพต้องใกล้ชิดและรับผิดชอบต่อสุขภาพหรือชีวิตของผู้ป่วย การพัฒนาตนเองด้วยการแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ อยู่เสมอ จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและตัดสินใจได้ถูกต้องใน

การช่วยชีวิตหรือรักษาอาการของผู้ป่วย รวมทั้งสามารถพัฒนาวิธีการให้บริการสุขภาพที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ป่วย (เวินา จีระแพทย์. 2544: 1)

สภาพสังคมในปัจจุบันนี้เป็นยุคของสังคมฐานความรู้ที่ การดำเนินการทุกซบเคลื่อนด้วยสารสนเทศและความรู้ บุคลากรจำเป็นต้องได้รับการ เนื่องจากหากความรู้เพิ่มมากขึ้นย่อมสามารถพัฒนาทักษะการทำงานของตนเองและปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาความรู้ของพยาบาลอาจจะทำได้โดยการเรียนรู้ในระบบและเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นต้องอาศัยความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีทักษะการรู้สารสนเทศในการจะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดจนมีสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่จะเรียนรู้ ดังนั้นการพัฒนาแหล่งสารสนเทศโดยเฉพาะห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งที่ใกล้ตัวและเป็นที่ยอมรับมากที่สุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาบุคลากรด้านการพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่าการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลวิชาชีพให้สามารถใช้สารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพได้ ตลอดจนการบริหารจัดการห้องสมุดและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งต้องปฏิบัติงานแตกต่างจากพยาบาลสังกัดสถานพยาบาลทั่วไปคือต้องปฏิบัติงานทั้งการพยาบาลและการทหาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศและปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรพยาบาลวิชาชีพให้สามารถใช้สารสนเทศในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพได้ ตลอดจนการบริหารจัดการห้องสมุดและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร

4. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อเปรียบเทียบทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน
6. เพื่อเปรียบเทียบแหล่งสารสนเทศที่ใช้ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน
7. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน

ความสำคัญของงานวิจัย

การวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและการใช้แหล่งสารสนเทศ รวมถึงปัญหาในการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร อีกทั้งผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีความพร้อมเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จำนวน 678 คน โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช จำนวน 730 คน และโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จำนวน 186 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 1,594 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร นำมาจากประชากรข้างต้น โดยวิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น (Quota Stratified random sampling) ตามโรงพยาบาล และแผนกที่ปฏิบัติงาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ประสบการณ์การทำงาน

- 1.1.1 1- 5 ปี
- 1.1.2 6 – 10 ปี
- 1.1.3 11 – 15 ปี
- 1.1.4 มากกว่า 15 ปี

1.2 แผนกที่ปฏิบัติงาน

- 1.2.1 หอผู้ป่วยอายุรกรรม
- 1. 2.2 หอผู้ป่วยศัลยกรรม
- 1. 2.3 หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชวิทยา
- 1. 2.4 หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
- 1. 2.5 หอผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
- 1. 2.6 หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์
- 1.2.7 อื่น ๆ เช่น หอผู้ป่วยพิเศษ แผนกเวชระเบียน แผนกประชาสัมพันธ์

แผนกจิตเวช แผนกทันตกรรม เป็นต้น

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.1 วัดดูประสงค์การใช้สารสนเทศ
- 2.1 ทรรศการสารสนเทศที่ใช้
- 2.2 แหล่งสารสนเทศที่ใช้
- 2.3 ปัญหาในการใช้สารสนเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การใช้สารสนเทศของพยาบาล หมายถึง วัดดูประสงค์ในการใช้สารสนเทศ การใช้ทรรศการสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งวัดปริมาณการใช้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การตอบเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด/ไม่เคยใช้

1.1 วัดดูประสงค์การใช้ หมายถึง จุดมุ่งหมายหรือการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ เพื่อการปฏิบัติงาน เพื่อการจัดการด้านการพยาบาล เพื่อการค้นคว้าวิจัย เพื่อศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ และเพื่อติดตามข่าวสารในวิชาชีพ

1.2 ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง รูปแบบหรือวัสดุที่บันทึกสารสนเทศเพื่อใช้ประโยชน์ทางการพยาบาลและที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

1.3 แหล่งสารสนเทศ หมายถึง สถานที่หรือบุคคลที่เป็นที่มาของข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ เพื่อใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ห้องสมุด บุคคล เหตุการณ์และสถานที่ อินเทอร์เน็ต และสื่อมวลชน

1.4 ปัญหาในการใช้สารสนเทศ หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรสารสนเทศและการใช้แหล่งทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้กรอบแนวคิดเรื่องอุปสรรคในการแสวงหาสารสนเทศของวิลสันและวอลซ์ และขององค์การแพนสุขภาพอเมริกัน (Wilson; & Walsh. 1996: Online; Pan American Health Organization. 2001: 12-15) โดยแบ่งปัญหาที่เกิดจากอุปสรรค 5 ประการ ได้แก่ 1) ลักษณะเฉพาะบุคคล 2) เศรษฐกิจ 3) สังคมหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 4) สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ 5) คุณลักษณะของแหล่งสารสนเทศ

2 . พยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยพยาบาลที่สภาการพยาบาลรับรอง โดยมีใบประกอบวิชาชีพที่ยังใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ถูกพักใช้หรือเพิกถอนหรือยังไม่หมดอายุ และยังคงปฏิบัติงานให้บริการสุขภาพตามวุฒิการศึกษาในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร

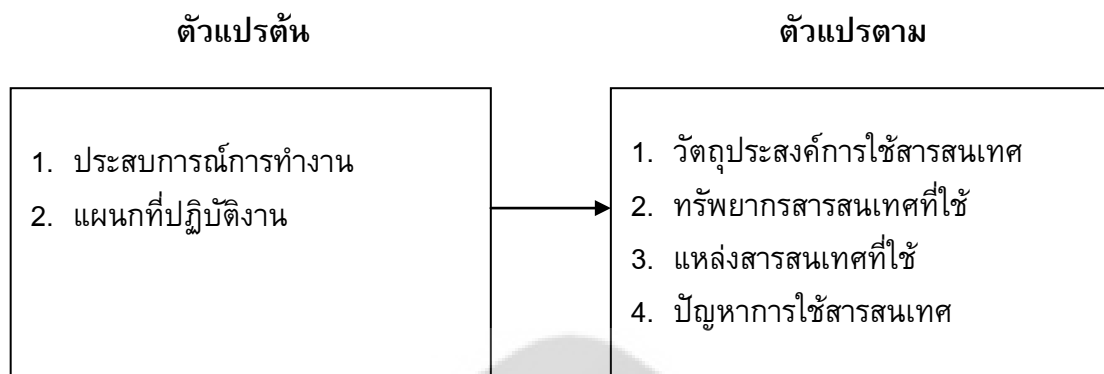
3 . โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม หมายถึง โรงพยาบาลที่อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า

4 . ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง จำนวนปีในการปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ

5. แผนกที่ปฏิบัติงาน หมายถึง หน่วยงานย่อยของโรงพยาบาลที่พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติงานอยู่ประจำ โดยจำแนกดังนี้ ได้แก่ 1) หอผู้ป่วยอายุรกรรม 2) หอผู้ป่วยศัลยกรรม 3) หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวช 4) หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 5) หอผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน 6) หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์ 7) แผนกอื่น ๆ ที่มีพยาบาลวิชาชีพประจำอยู่จำนวนน้อย เช่น หอผู้ป่วยพิเศษ แผนกเวชระเบียน แผนกประชาสัมพันธ์ แผนกจิตเวช แผนกทันตกรรม เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีการใช้ทฤษฎีสารสนเทศแตกต่างกัน
2. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศแตกต่างกัน
3. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน
4. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่สังกัดแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้ทฤษฎีสารสนเทศแตกต่างกัน
5. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่สังกัดแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศแตกต่างกัน
6. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่สังกัดแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาในการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร ตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล

- 1.1 ความหมาย ของสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
 - 1.2 เนื้อหาของสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
 - 1.3 คุณลักษณะที่ดีของสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
- #### 2. การใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
- 2.1 วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
 - 2.2 ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
 - 2.3 แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
 - 2.4 ปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล
- #### 3. พยาบาลวิชาชีพ
- 3.1 ความหมายของวิชาชีพพยาบาล
 - 3.2 คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ
 - 3.3 บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ
 - 3.4 พยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหม
- #### 4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยในประเทศ

สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล

ความหมายของสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล

สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล หรือภาษาอังกฤษเรียกว่า Nursing information เป็นสารสนเทศเฉพาะสาขาวิชาทางด้านพยาบาลศาสตร์ มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ องค์การแพทยสุขภาพอเมริกัน (Pan American Health Organization. 2001: 1) ให้ความหมายของสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล หมายถึง สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจซึ่งจำเป็นต่อการบริการและการจัดการเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ รวมทั้งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสาขาพยาบาลศาสตร์

สุลี ทองวิเชียร (2553: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงสารสนเทศทางการแพทย์ว่าเป็นข้อมูลทางการแพทย์ที่มีที่เกี่ยวข้งกับการวิจัยทางการแพทย์ การศึกษาทางด้านพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการบริหารการพยาบาล ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพยาบาล

วีณา จีระแพทย์ (2544: 1) ให้ความหมายของสารสนเทศทางการแพทย์ หมายถึง สารสนเทศที่มีเนื้อหาด้านพยาบาลศาสตร์และสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติการพยาบาล การให้บริการทางการแพทย์ การบริการสุขภาพ การบริหารการพยาบาล และการบริหารการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางคอมพิวเตอร์ ทักษะการรู้สารสนเทศและความรู้ทางการแพทย์ในการระบุ รวบรวม และใช้สารสนเทศที่ต้องการหรือได้รับ

กล่าวโดยสรุป สารสนเทศทางการแพทย์ หมายถึง สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้งทางด้านพยาบาลศาสตร์ การให้บริการทางการแพทย์ การบริการสุขภาพ การบริหารการพยาบาล การบริหารการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ และพยาบาลศาสตร์ รวมทั้งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์และใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานทางพยาบาล

เนื้อหาของสารสนเทศทางการแพทย์

สารสนเทศทางการแพทย์มีเนื้อหาสอดคล้องกับการปฏิบัติและทักษะการพยาบาล ซึ่งสภาการพยาบาลได้กำหนดไว้ โดยกำหนดทักษะการปฏิบัติการพยาบาลไว้ 2 ระดับ คือ ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลระดับวิชาชีพและทักษะการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทาง (สภาการพยาบาล. 2553: ออนไลน์) นอกจากนี้เนื้อหาของสารสนเทศทางการแพทย์ยังครอบคลุมถึงสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล หรือที่เรียกว่า “พื้นฐานวิชาชีพ” ดังนั้นเนื้อหาของสารสนเทศทางการแพทย์สามารถแบ่งได้ตามทักษะการปฏิบัติการพยาบาลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การพยาบาลระดับวิชาชีพ เป็นสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นพื้นฐานของการพยาบาลทั่วไป มีดังนี้

1.1 การส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่

1.1.1 การประเมินสุขภาพด้านร่างกาย ด้านจิตสังคม และจิตวิญญาณ

1.1.2 การวัดและประเมินการเจริญเติบโต

1.1.3 การสอนสุขศึกษารายบุคคล และรายกลุ่ม

1.2 การป้องกันโรค ได้แก่

1.2.1 การป้องกันอุบัติเหตุ

1.2.2 เทคนิคปลอดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ

1.3 การรักษาโรค ได้แก่

1.3.1 การรับ การส่งต่อ และการจำหน่ายผู้ป่วย

1.3.2 การวัดสัญญาณชีพ

1.3.3 สุขอนามัย เช่น การอาบน้ำทาร์ก การดูแลความสะอาด ปาก ฟัน ผม หู จมูก ตา อวัยวะสืบพันธุ์ การนวดหลัง การทำเตียงที่มีผู้ป่วย เป็นต้น

1.3.4 ความสุขสบาย เช่น การดูแลการพักผ่อน การดูแลการนอนหลับการควบคุม ความเจ็บปวด การเช็ดตัวเพื่อลดไข้ เป็นต้น

1.3.5 การดูแลให้อาหาร สารน้ำ และสารละลายการให้อาหารและน้ำทางปาก การให้อาหารและน้ำทางสายยางสู่กระเพาะอาหารและลำไส้ การให้สารละลายทางหลอดเลือด บันทึกรับปริมาณน้ำเข้าและออกจากร่างกายการตรวจสอบความสมดุลของกรด และด่าง

1.3.6 การให้เลือดและส่วนประกอบของเลือด

1.3.7 การให้ยาทางปาก เช่น ยาเม็ดและยาน้ำ การให้ยาทางผิวหนัง และเยื่อหู ต่าง ๆ การสอดยา เหน็บยา สวนยา ยาอมใต้ลิ้น การหยอดยาตา หู จมูก การพ่นยา การฉีดยาเข้า ใต้ผิวหนัง กล้ามเนื้อ และหลอดเลือดดำ การให้ยาทางหลอดเลือดดำ เป็นต้น

1.3.8 การดูแลทางเดินหายใจ การจัดทำและเคาะปอด การดูดเสมหะ การดูแล ผู้ป่วยได้รับออกซิเจน

1.3.9 การดูแลการขยับถ่ายการขยับถ่ายปัสสาวะอุจจาระการสวนปัสสาวะและ อุจจาระ การดูแลผู้ป่วยที่มีสายปัสสาวะ การใส่ถุงยางอนามัยเพื่อรองรับน้ำปัสสาวะ การสวนเพื่อ ระบายแก๊ส

1.3.10 การสวนล้าง เช่น การสวนล้างกระเพาะอาหาร ลำไส้ กระเพาะปัสสาวะ การดูแลผู้ป่วยที่ล้างไต เป็นต้น

1.3.11 การดูแลร่างกายให้อบอุ่นและการใช้อุปกรณ์ช่วยให้ร่างกายอบอุ่น

1.3.12 การประคบร้อนและประคบเย็น

1.3.13 ความปลอดภัยการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย การช่วยเหลือเมื่อเกิด อุบัติภัย

1.3.14 การทำแผลทั้งแผลแห้งและแผลเปียก และการสวนล้างแผล

1.3.15 การดูแลท่อระบายเลือดหรือน้ำเหลือง

1.3.16 การเก็บสิ่งส่งตรวจ ได้แก่ เลือด ปัสสาวะ อุจจาระ เสมหะ สารคัดหลั่ง และ สิ่งส่งตรวจพิเศษ

1.3.17 การบันทึกทางการแพทย์พยาบาล

1.3.18 การเตรียมผู้ป่วยเพื่อเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

1.3.19 การดูแลผู้ป่วยก่อนและหลังการตรวจรักษาและการผ่าตัด

1.3.20 การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินและอุบัติเหตุ เช่น อากาศซ็อก มีบาดแผล เลือดออกหรือฟกช้ำ การได้รับยาเกินขนาด สารพิษหรือก๊าซพิษ ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย การบาดเจ็บ ของกระดูก ข้อและกล้ามเนื้อ ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก หมดสติจากไฟฟ้าช็อตหรือจมน้ำ เป็นต้น

1.3.21 การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย และเมื่อเสียชีวิต

1.3.22 การช่วยฟื้นคืนชีพ

1.3.23 การวินิจฉัยและการรักษาโรคเบื้องต้น

1.4 การฟื้นฟูสภาพร่างกาย ได้แก่

1.4.1 การเคลื่อนไหวและการบริหารร่างกาย การจัดทำพละทิว การเคลื่อนย้าย และการยกผู้ป่วย การบริหารร่างกาย ข้อ และกล้ามเนื้อผู้ป่วย

1.4.2 การฟื้นฟูสภาพร่างกาย การไออย่างถูกวิธีมีประสิทธิภาพ การบริหาร การหายใจ การบริหารกล้ามเนื้อ

2. การพยาบาลเฉพาะทาง เป็นสารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชา มีดังนี้

2.1 การปฏิบัติการพยาบาลมารดา ทารกและการผดุงครรภ์ ได้แก่

2.1.1 การเตรียมสตรีก่อนสมรสและตั้งครรภ์ ได้แก่

2.1.1.1 การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพก่อนสมรส

2.1.1.2 การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่มีคุณภาพ

2.1.1.3 การวางแผนครอบครัว

2.1.2 การพยาบาลในระยะตั้งครรภ์ ได้แก่

2.1.2.1 การฝากครรภ์ ชักประวัติ การตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ การตรวจครรภ์ การฉีดวัคซีนป้องกันบาดทะยัก

2.1.2.2 การแนะนำการปฏิบัติของหญิงตั้งครรภ์เรื่องอาหาร การออกกำลังกาย การพักผ่อน การมาตรวจตามนัด ได้แก่

2.1.2.3 การประเมินสุขภาพของทารกในครรภ์

2.1.2.4 การส่งเสริมการปรับตัวในระยะตั้งครรภ์

2.1.2.5 การประเมินภาวะเสี่ยงในระยะตั้งครรภ์

2.1.2.6 การส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างบิดา มารดา และทารกในครรภ์

2.1.2.7 การเตรียมตัวมารดา และบิดาเพื่อการคลอด

2.1.2.8 การบรรเทาอาการผิดปกติที่พบบ่อย เช่น อาการแพ้ท้อง ท้องผูก

เป็นต้น

2.1.2.9 การเตรียมมารดาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

2.1.3 การพยาบาลในระยะคลอดและการทำคลอด ได้แก่

2.1.3.1 การเฝ้าคลอด

2.1.3.2 ทำคลอดปกติ

2.1.3.3 การทำคลอดกรณีฉุกเฉิน

2.1.3.4 การตัด และเย็บแผล

2.1.3.5 การส่งเสริมสัมพันธภาพบิดา มารดา และทารก

2.1.3.6 การดูแลมารดาและทารกในครรภ์ทุกระยะของการคลอด

- 2.1.4 การพยาบาลในระยะหลังคลอดและทารกแรกเกิด ได้แก่
 - 2.1.4.1 การดูแลทารกแรกเกิด
 - 2.1.4.2 การดูแลมารดาในระยะหลังคลอด
 - 2.1.4.3 การส่งเสริมการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นบิดามารดา
 - 2.1.4.4 การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 - 2.1.4.5 การวางแผนครอบครัว
 - 2.1.4.6 การติดตามเยี่ยมมารดาและทารกและการให้คำแนะนำก่อนกลับบ้าน
- 2.1.5 ภาวะฉุกเฉินและภาวะแทรกซ้อนทางสูติกรรม ได้แก่
 - 2.1.5.1 การตกเลือดก่อนคลอด และหลังคลอด
 - 2.1.5.2 การคลอดยาวนาน และการคลอดติดขัด
 - 2.1.5.3 รกค้าง
 - 2.1.5.4 การชักจากครรภ์เป็นพิษ
 - 2.1.5.5 การติดเชื้อหลังคลอด
 - 2.1.5.6 การช่วยฟื้นคืนชีพทารกแรกเกิด
 - 2.1.5.7 ภาวะความดันโลหิตสูงร่วมกับการตั้งครรภ์
 - 2.1.5.8 ภาวะเบาหวานร่วมกับการตั้งครรภ์
 - 2.1.5.9 ภาวะโลหิตจาง
- 2.2 กุมารเวชศาสตร์ ได้แก่
 - 2.2.1 การทำความสะอาดร่างกายเด็ก
 - 2.2.2 การประเมินภาวะสุขภาพของเด็ก
 - 2.2.3 การประเมินการเติบโตและพัฒนาการเด็ก
 - 2.2.4 การผูกยึดเด็ก
 - 2.2.5 การให้ยาในเด็ก
 - 2.2.6 การเช็ดตัวเพื่อระบายความร้อนในเด็ก
 - 2.2.7 การให้อาหารในเด็ก
 - 2.2.8 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและสันทนาการในเด็ก
 - 2.2.9 การพยาบาลทารกที่มีภาวะอุณหภูมิต่ำและการดูแลทารกในตู้อบ
 - 2.2.10 การพยาบาลทารกคลอดก่อนกำหนด หรือน้ำหนักตัวน้อย
 - 2.2.11 การพยาบาลเด็กที่ได้รับแสงรักษา
 - 2.2.12 การส่งเสริมสัมพันธภาพของเด็กและครอบครัว
 - 2.2.13 การพยาบาลผู้ป่วยเด็กที่มีปัญหาในระบบต่าง ๆ
- 2.3 การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ได้แก่
 - 2.3.1 การดูแลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุด้านสุขภาพในภาวะปกติ
 - 2.3.2 การดูแลผู้ป่วยก่อน และหลังผ่าตัด

2.3.3 การพยาบาลผู้ป่วยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพในระบบต่าง ๆ และในภาวะเจ็บป่วยระดับต่าง ๆ

2.3.4 การดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

2.3.5 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบายทรวงอก (ICD)

2.3.6 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่ท่อระบายเลือดหรือน้ำเหลือง

2.3.7 การดูแลผู้ป่วยที่มีการเจาะรูทางเดินอาหาร

2.3.8 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่ท่อทางเดินหายใจ หรือ ที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ

2.3.9 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่เครื่องผ่านผิวหนัง

2.3.10 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่เครื่องดึงผ่านกระดูก

2.3.11 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่อุปกรณ์

2.3.12 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่อวัยวะเทียม

2.3.13 การดูแลผู้ป่วยที่ใส่ฝือก

2.4 การพยาบาลจิตเวช ได้แก่

2.4.1 การใช้ตนเองเพื่อการบำบัดทางจิต ได้แก่

2.4.1.1 การพัฒนาการรู้สติในตนเอง

2.4.1.2 การควบคุมกำกับตนเอง

2.4.2 การส่งเสริมสุขภาพจิตและการป้องกันการเจ็บป่วยทางจิต ได้แก่

2.4.2.1 การส่งเสริมและให้การปรึกษาทางสุขภาพจิตแก่ในบุคคล ครอบครัว

กลุ่มคน และชุมชน

2.4.2.2 การคัดกรองผู้มีปัญหาทางสุขภาพจิตและการส่งต่อ

2.4.2.3 การดูแลทางจิตใจในผู้ป่วย

2.4.2.4 การจัดการกับความเครียดและความวิตกกังวล

2.4.2.5 การช่วยเหลือบุคคลในภาวะวิกฤติ

2.4.3 การใช้สัมพันธภาพเพื่อการบำบัดทางจิตต่อบุคคล ได้แก่

2.4.3.1 การสร้างความไว้วางใจในการดูแลผู้ป่วย

2.4.3.2 การมีความรู้สึกร่วมในการดูแลผู้ป่วย

2.4.3.3 การสื่อสารในการสร้างสัมพันธภาพเพื่อการบำบัดทางจิต

2.4.4 หลักและวิธีการบำบัดทางจิต ได้แก่

2.4.4.1 การบำบัดทางจิตเป็นรายบุคคล

2.4.4.2 การบำบัดทางจิตเป็นกลุ่ม

2.4.4.3 ครอบครัวบำบัด

2.4.4.4 ชุมชนบำบัด

2.4.5 การจัดกิจกรรมเพื่อการบำบัดทางจิต ได้แก่

2.4.5.1 นันทนาการเพื่อการบำบัดทางจิต

- 2.4.5.2 สิ่งแวดล้อมเพื่อการบำบัดทางจิต
- 2.4.5.3 อาชีวะบำบัด หรือ ศิลปะบำบัด
- 2.4.5.4 ดนตรีบำบัด
- 2.4.6 การพยาบาลผู้ป่วยจิตเวชที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ได้แก่
 - 2.4.6.1 ผู้ป่วยจิตเวชที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในภาวะฉุกเฉิน
 - 2.4.6.2 ผู้ป่วยจิตเวชที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในภาวะไม่ฉุกเฉิน
- 2.5 การพยาบาลอนามัยชุมชน ได้แก่
 - 2.5.1 ประสานงานกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.2 การดูแลสุขภาพของกลุ่มคนต่าง ๆ
 - 2.5.3 วางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาสุขภาพในชุมชน
 - 2.5.4 การส่งเสริมสุขภาพชุมชน
 - 2.5.5 การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
 - 2.5.6 การดูแลสุขภาพภิบาล อนามัย และสิ่งแวดล้อม
 - 2.5.7 การป้องกันการระบาดของโรค
 - 2.5.8 การเฝ้าระวัง ค้นหา และการสอบสวนโรค
 - 2.5.9 บริหารจัดการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพและพึ่งตนเองได้
- 2.6 การรักษาพยาบาลขั้นต้น ได้แก่
 - 2.6.1 การชักประวัติการเจ็บป่วย
 - 2.6.2 การตรวจร่างกายตามระยะ
 - 2.6.3 การวินิจฉัยโรคเบื้องต้น
 - 2.6.4 การส่งต่อ
 - 2.6.5 การให้ยาเพื่อบรรเทาอาการและรักษาโรคเบื้องต้น

3. สารสนเทศเกี่ยวกับพื้นฐานวิชาชีพ เป็นสารสนเทศที่มีเนื้อหาอื่นนอกเหนือจากการพยาบาลระดับวิชาชีพและการพยาบาลเฉพาะทาง ซึ่งในการปฏิบัติการพยาบาลจำเป็นต้องใช้ประโยชน์หรือใช้ในการตัดสินใจทางการพยาบาล มีดังนี้

3.1 จริยศาสตร์สำหรับพยาบาลและกฎหมายวิชาชีพ เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณ ทฤษฎี แนวทางการพัฒนาจริยธรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมในการพยาบาล การประยุกต์หลักจริยธรรมสำหรับพยาบาล กฎหมายทั่วไป กฎหมายวิชาชีพทางการพยาบาลและกฎหมายสาธารณสุข

3.2 วิจัยทางการพยาบาล เป็นหลักการวิจัย กระบวนการและระเบียบวิธีการทำวิจัย การดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนกระบวนการทำวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมในการทำรายงานวิจัย และการนำเสนอผลงานการวิจัยโดยใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

3.3 แนวคิดและทฤษฎีการพยาบาล ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานทางการพยาบาล

3.4 กระบวนการพยาบาล ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล การประเมินภาวะสุขภาพ การตรวจร่างกาย การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผน การดูแลทางการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาล และการฝึกการใช้กระบวนการพยาบาล

3.5 การบริหารการพยาบาล เป็นแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดองค์กรและกระบวนการจัดการองค์กรทางการพยาบาล การจัดการในหอผู้ป่วย และการจัดการประสิทธิภาพ การพัฒนาองค์กรอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม

3.6 ประเด็นและแนวโน้มวิชาชีพการพยาบาล เป็นประเด็นและแนวโน้มด้านการศึกษาพยาบาลการบริหารการพยาบาล การบริการพยาบาล การวิจัยทางการพยาบาล และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.7 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการพยาบาล เป็นทักษะการสื่อสาร ภาษาอังกฤษสำหรับการพยาบาลตามบริบททางด้านการแพทย์และการพยาบาลโดยเน้นการฟัง การพูดในโอกาสต่าง ๆ การอ่าน การเขียน การบันทึกย่อ การบันทึกข้อความตามแบบฟอร์มทางการแพทย์ และศัพท์ทางการแพทย์

3.8 กายวิภาคศาสตร์พื้นฐาน เป็นพื้นฐานกายวิภาคศาสตร์ เกี่ยวกับเซลล์และเนื้อเยื่อต่าง ๆ ของร่างกาย โครงสร้างของร่างกายมนุษย์ ได้แก่ ระบบห่อหุ้มร่างกาย ระบบกล้ามเนื้อ การรับความรู้สึกพิเศษ ระบบประสาท เลือด ระบบหายใจ ระบบย่อยอาหาร ระบบขับถ่าย ระบบต่อมไร้ท่อระบบสืบพันธุ์ ปฏิบัติการทางห้องทดลองกายวิภาคศาสตร์

3.9 สรีรวิทยาพื้นฐาน เป็นความรู้เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของเซลล์ เนื้อเยื่อและระบบต่าง ๆ ในร่างกาย สรีรวิทยาของระบบรับความรู้สึกพิเศษ การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ การแลกเปลี่ยนอากาศหายใจ การไหลเวียนเลือด กระบวนการเผาผลาญอาหาร กระบวนการย่อยอาหาร การขับถ่ายปัสสาวะ สมดุลกรดและด่างในร่างกาย การสร้างเซลล์สืบพันธุ์ การตอบสนอง การควบคุมและปรับตัวเพื่อรักษาคุณภาพของอวัยวะต่าง ๆ ให้คงที่ตลอดเวลาเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติ

3.10 จุลชีวและปรสิตวิทยา เป็นเป็นความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง ลักษณะเฉพาะทางสรีรวิทยา การทำให้เกิดโรคของจุลินทรีย์ ปรสิตร การแพร่กระจาย การป้องกันโรค การระงับการเจริญเติบโตของเชื้อโรค ความสำคัญของการเก็บส่งตรวจเพื่อวินิจฉัยโรค การติดเชื้อและความต้านทาน และปฏิกิริยาโต้ตอบต่อระบบภูมิคุ้มกันร่างกาย

3.11 เภสัชวิทยาพื้นฐาน เป็นความรู้เบื้องต้นทางด้านเภสัช รูปแบบของยา การใช้ยา ปฏิบัติการและกระบวนการของยาในร่างกาย ผลข้างเคียงของยาและปฏิกิริยาต่อกัน สารฆ่าและยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรคยาที่ใช้รักษาเฉพาะอาการและโรค

3.12 ฟิสิกส์ทางการพยาบาล เป็นความรู้เกี่ยวกับจลนพลศาสตร์และพลศาสตร์ งานและพลังงาน กลไกอธิบายถึงความไม่สามารถกอดอัดได้ของของเหลวและของแข็ง ทฤษฎีถ่ายโอน

ความร้อน การเคลื่อนที่ของคลื่นและเสียง ทฤษฎีแสงทฤษฎีแม่เหล็กไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์
ทฤษฎีควอนตัม ฟิสิกส์นิวเคลียร์ การประยุกต์ฟิสิกส์ในการพยาบาล

3.13 **ชีวสถิติ** เป็นความรู้เกี่ยวกับหลักการใช้สถิติเบื้องต้น การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง การกระจายแบบปกติของประชากรและข้อมูลตัวอย่าง การหาช่วงระดับความเชื่อ การทดสอบสมมุติฐาน ค่าเฉลี่ยของประชากรในรูปแบบต่าง ๆ การหาค่า P-value การทดสอบสมมุติฐานจากข้อมูลที่เป็นสัดส่วน การทดสอบหาความสัมพันธ์โดยใช้ไคสแควร์ การวิเคราะห์การถดถอยและความสัมพันธ์ ดัชนีอนามัยที่บ่งชี้ภาวะสุขภาพอนามัยของชุมชนทั้งในรูปอัตราส่วนและสัดส่วน ซึ่งนำมาประยุกต์ใช้ในงานบริการสุขภาพ

3.14 **เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข** เป็นแนวคิดทางการคลังและเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข หลักการและวิธีกำหนดทางเลือก การตัดสินใจใช้ทรัพยากรในสาขาการแพทย์และสาธารณสุข

3.15 **การสร้างเสริมสุขภาพ** เป็นแนวคิดและทฤษฎีการประเมินสุขภาพ การสร้างพลังอำนาจด้านสุขภาพ วิถีชีวิตเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกายและโภชนาการสำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพที่พบบ่อย แนวคิดและกลยุทธ์ทางสุขศึกษา และการดำเนินงานสุขศึกษา

คุณลักษณะที่ดีของสารสนเทศทางการพยาบาล

สารสนเทศทางการพยาบาลมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับคุณลักษณะของสารสนเทศทั่วไป หากแตกต่างกันตรงที่วิชาชีพพยาบาลจำเป็นต้องอาศัยความถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์หรือทันต่อการใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะการแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้า เนื่องจากการปฏิบัติงานที่สัมพันธ์ต่อชีวิตและสุขภาพของประชาชน ซึ่งคุณลักษณะที่ดีของสารสนเทศ มีดังนี้ (Pan American Health Organization. 2001: 1; ดวงกลม อุณจิตติ. 2548: 3-4; มาลี ล้ำสกุล. 2545: 10-11)

1. **ความถูกต้อง** สารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ในการพยาบาลจำเป็นต้องมีความถูกต้องแม่นยำไม่มีข้อผิดพลาด สารสนเทศที่ได้รับมาต้องมีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ จึงจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสมบูรณ์ เพราะหากสารสนเทศที่ได้รับมีข้อผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่อง อาจส่งผลทำให้การวินิจฉัยหรือตัดสินใจในการปฏิบัติทางการพยาบาลต่อผู้ป่วยผิดพลาด และอาจส่งผลต่อการรักษาโรคหรือชีวิตของผู้ป่วยได้

2. **ความเชื่อถือได้** สารสนเทศต้องมีความน่าเชื่อถือทั้งในด้านข้อมูลและเนื้อหา รวมทั้งแหล่งที่มาของข้อมูลและเนื้อหา ซึ่งพิจารณาได้จากผู้แต่ง หน่วยงานที่รับผิดชอบ ผู้จัดทำ หรือผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับพยาบาลทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้แห่งสารสนเทศที่น่าเชื่อถือขึ้นอยู่กับความถูกต้องของสารสนเทศ

3. **ตรงความต้องการ** สารสนเทศที่ตอบสนองความต้องการของพยาบาลวิชาชีพในการรักษาพยาบาลได้ตรงกับโรคและอาการของผู้ป่วย สารสนเทศที่ตรงต่อความต้องการนั้นต้องมี

ขอบเขตที่ครอบคลุมโรคและอาการของผู้ป่วยให้มากที่สุดเพื่อป้องกันความผิดพลาดในการรักษาพยาบาลและการดูแลผู้ป่วย

4. ความทันสมัย สารสนเทศที่นำมาใช้ประโยชน์นี้ควรมีความเป็นปัจจุบันหรือทันต่อวิทยาการซึ่งหมายถึงความรู้ด้านพัฒนาการทางการแพทย์ เทคโนโลยีทางการแพทย์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการบำบัดทางการแพทย์สารสนเทศที่ทันสมัยเหล่านี้จะช่วยในการตัดสินใจและการวินิจฉัยอาการหรือโรค ทำให้การแก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้ถูกต้องและเหมาะสม เช่น โรคระบาดที่เกิดขึ้นใหม่ หากได้รับสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเกี่ยวกับโรคนั้นจะทำให้สามารถรักษาหรือแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคที่เกิดขึ้นได้รวดเร็ว ไม่ลุกลามหรือรุนแรงเพิ่มขึ้นได้ เป็นต้น

5. ทันต่อเหตุการณ์ สารสนเทศที่ทันต่อความต้องการหรือทันต่อสภาวะที่จำเป็นต้องใช้งาน ณ เวลานั้นเพราะจะมีคุณค่าต่อการใช้ประโยชน์และช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย เช่น ข้อมูลประวัติการแพ้ยาของผู้ป่วย ทำให้สามารถเลี่ยงหรือตัดสินใจในการรักษาแบบอื่นได้ ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการรักษาพยาบาล เป็นต้น

6. ความครบถ้วนสมบูรณ์ สารสนเทศนั้นต้องมีประเด็นต่าง ๆ ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการอย่างครบถ้วน ในการพยาบาลผู้ป่วยต้องใช้สารสนเทศหลายด้านเพื่อการตัดสินใจในการรักษา หากได้รับสารสนเทศที่ไม่ครบถ้วนจะทำให้การตัดสินใจในการรักษาผิดพลาดและอาจก่ออันตรายให้กับผู้ป่วยได้

สรุปได้ว่าสารสนเทศทางการแพทย์ หมายถึง สารสนเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับด้านพยาบาลศาสตร์ การให้บริการทางการแพทย์ การบริการสุขภาพ การบริหารการพยาบาล การบริหารการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ และพยาบาลศาสตร์ รวมทั้งสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์และใช้ในการตัดสินใจในการปฏิบัติงานทางพยาบาล ซึ่งสามารถแบ่งเนื้อหาสารสนเทศทางการแพทย์ เป็น 3 กลุ่ม คือ การปฏิบัติการพยาบาลระดับวิชาชีพ การปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทาง และสารสนเทศที่เกี่ยวข้องซึ่งในการพยาบาลจำเป็นต้องใช้ประโยชน์ทั้งการปฏิบัติงานและการตัดสินใจ ทั้งนี้พยาบาลจำเป็นต้องได้รับสารสนเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ตรงกับความต้องการ เชื่อถือได้และมีความครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ช่วยลดความเสี่ยงและการสูญเสียด้านสุขภาพและชีวิต ตลอดจนลดความรุนแรงของโรคหรือสถานการณ์ที่ทำลายสุขภาพของผู้ป่วยและประชาชนทั่วไป

การใช้สารสนเทศทางการแพทย์

วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศทางการแพทย์

การปฏิบัติการพยาบาลเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างตั้งแต่การดูแลผู้ป่วยรายบุคคลในคลินิก รวมไปถึงการบริหารจัดการด้านสุขภาพ และการแก้ไขปัญหาสุขภาพทุกระดับที่มีความซับซ้อน รวมถึงงานสาธารณสุขและการดูแลอนามัยชุมชน งานอาชีวอนามัยและการดูแลครอบครัว ตลอดจนการดูแลอนามัยโรงเรียน ซึ่งพยาบาลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานหรือการประกอบ

อาชีฟดังกล่าว นอกจากนี้พยาบาลจำเป็นต้องใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาความรู้ของตนเอง โดยมี วัตถุประสงค์ ดังนี้ (Pan American Health Organization. 2001: 11; ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2537: 104-105; น้าทิพย์ วิภาวิน. 2546:25-26; ประภาวดี สืบสนธิ์. 2543: 16)

1. เพื่อการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่

1.1 การวางแผนการรักษาพยาบาล พยาบาลใช้สารสนเทศสำหรับการวางแผนในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยให้เป็นไปตามกระบวนการพยาบาลที่ถูกต้องทุกขั้นตอน

1.2 การปฏิบัติการดูแลผู้ป่วย พยาบาลใช้สารสนเทศในการสนับสนุนข้อวินิจฉัยทางการแพทย์ และใช้ เป็นแนวทางให้บริการทางการพยาบาลแก่ผู้ป่วยได้ตรงตามอาการทำให้สามารถดูแลรักษาผู้ป่วยให้หายเป็นปกติได้

1.3 การประเมินผลการรักษา เป็นการใช้สารสนเทศช่วยในการประเมินผลการรักษาพยาบาลทางการพยาบาลที่จะเป็นข้อมูลในการดำเนินการหรือปรับปรุงแก้ไขวิธีปฏิบัติต่อไป

2. เพื่อ การจัดการด้านการพยาบาล เป็นลักษณะการจัดระบบการดูแลผู้ป่วยเพื่อสนองความต้องการเป็นสำคัญ โดยที่พยาบาลแต่ละคนมีหน้าที่ประสานกิจกรรมดูแลผู้ป่วย ลักษณะเด่นของระบบการพยาบาลในแบบนี้คือ มีการกำหนดเวลาที่จะให้ผู้ป่วยเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผู้รับผิดชอบระบบให้การดูแลเป็นผู้จัดการทางการพยาบาล และมีการปฏิบัติการร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งในระดับหน่วยหรือระดับแผนก และที่สำคัญคือผู้ป่วยและครอบครัวจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการกำหนดเป้าหมาย และประเมินผล

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าวิทยาการความรู้ใหม่ตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของตนเอง และยังช่วยให้เข้าใจวิทยาการความรู้ที่ศึกษาได้ลึกซึ้งมากขึ้น รวมทั้งสามารถคิดค้นงานวิจัยหรือสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาลใหม่ขึ้นมาเพื่อการใช้ประโยชน์ทางการพยาบาลได้

4. เพื่อการศึกษาต่อ เป็น การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตหรือการศึกษาหลักสูตรเฉพาะทาง

5. เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ เพราะวิทยาการความรู้เกิดขึ้นอยู่เสมอ โดยเฉพาะสารสนเทศทางการพยาบาลและการแพทย์ซึ่งเจริญก้าวหน้าค่อนข้างรวดเร็ว พยาบาลจึงจำเป็นต้องติดตามและค้นหาสารสนเทศ เพื่อก้าวให้ทันกับวิทยาการใหม่ๆ และยังช่วยเพิ่มพูนความรู้แก่บุคคลให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนการวางแผนป้องกันตามแนวโน้มที่อาจจะเกิดขึ้น

6. เพื่อติดตามข่าวสารในวิชาชีพ เป็นการติดตามข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับ การพยาบาล รวมถึงการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาชีพระหว่างพยาบาลวิชาชีพด้วยกันเอง หรือบุคลากรในทีมสุขภาพ

ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล

ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล หมายถึง วัสดุหรือสื่อที่บันทึกข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่เป็นเหตุการณ์ ความคิด และประสบการณ์ทางการแพทย์พยาบาลและที่เกี่ยวข้อง โดยบันทึกในรูปแบบต่าง ๆ ทรัพยากรสารสนเทศที่มีการผลิตและเผยแพร่ในปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้ (ทักษะการรู้สารสนเทศ. 2548: 8-29)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed materials) หมายถึง สารสนเทศที่มีการจัดพิมพ์ในรูปแบบกระดาษ สามารถนำไปใช้ได้สะดวกโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยเครื่องช่วยอ่าน แบ่งออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ เช่น หนังสือตำราวิชาการ หนังสืออ้างอิง คู่มือ รายงานการประชุมสัมมนาทางวิชาการ วารสาร และเอกสารอื่นๆ เป็นต้น สิ่งพิมพ์ทางการแพทย์พยาบาล ได้แก่

1.1 หนังสือตำราวิชาการ เช่น แนวคิดพื้นฐานทฤษฎีและกระบวนการพยาบาล การบำบัดทางการแพทย์พยาบาล การวิจัยทางการแพทย์พยาบาล วิชาชีพการพยาบาล: ประเด็นและแนวโน้ม การบริหารการพยาบาล พยาธิสรีรวิทยาทางการแพทย์พยาบาล การวิจัยทางการแพทย์พยาบาล: แนวคิดหลักการและวิธีปฏิบัติ แนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล การพยาบาลพื้นฐานแนวคิดและการปฏิบัติ The Professional Nurse, Current Issues in Nursing เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่

1.2.1 พจนานุกรม เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ พจนานุกรมยาและยาใหม่ พจนานุกรมโรคและการบำบัด ศัพท์คำย่อทางการแพทย์และพยาบาล ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์พยาบาล ศัพท์สาธารณสุขและเวชศาสตร์สิ่งแวดล้อมสำหรับบุคลากรสาธารณสุขแพทย์และพยาบาล Livingstone's dictionary for nurses, Duncan's Dictionary for Nurses, Medical Abbreviations Dictionary, Medical and Science Dictionaries, Medical Conditions Dictionary, Webster's New World Medical Dictionary, Merriam-Webster's Medical Desk Dictionary เป็นต้น

1.2.2 สารานุกรม เช่น สารานุกรมทันโรค สารานุกรมการดูแลเด็กแรกเกิด สารานุกรมรวมหลักสมุนไพรตามหลักเภสัชกรรม Wiki Project Medicine เป็นต้น

1.2.3 คู่มือ เช่น คู่มือยา คู่มือโรค คู่มือพยาบาล: ฉบับเวชปฏิบัติ คู่มือพยาบาลเวชปฏิบัติการรักษาโรคเบื้องต้น คู่มือพยาบาล: ภาคปฏิบัติ คู่มือพยาบาลหัวหน้าเวร Nurse Practitioner Manual of Clinical Skill, Manual of Medical Diagnosis, Handbook of Primary Care Procedures, เป็นต้น

1.3 วารสารวิชาการ เช่น แพทย์สารทหารอากาศ สารศิริราช สารวิทย์วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วารสารพยาบาล พยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พยาบาลสาร ม.เชียงใหม่ พยาบาลสาธารณสุข Advances in Nursing

Science, Nursing Research, Nurse Education Practice, American Journal of Nursing, Journal of Pediatric Nursing, Critical Care Nurse, Public Health Nursing เป็นต้น

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ได้แก่ งานวิจัยตามหลักสูตรของ

สถาบันการศึกษาและสถาบันทางการแพทย์ งานวิจัยของบุคลากรทางการแพทย์และนักวิชาการ และงานวิจัยส่วนบุคคล

1.5 เอกสารการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพยาบาลและการประชุมสัมมนาของ สถานศึกษา หน่วยงานและโรงพยาบาล

1.6 เวชระเบียน เป็นการบันทึกที่เกี่ยวกับประวัติการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยที่รักษาตัวในโรงพยาบาล คลินิก หรือสถานอนามัย เช่น ประวัติการรักษา ประวัติการแพ้ยา เป็นต้น

1.7 บันทึกทางการแพทย์ เป็นการเขียนบันทึกรายงานทางการแพทย์ บันทึก กิจกรรมหรืองานที่ต้องกระทำในการรักษาผู้ป่วย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการรักษาพยาบาลผู้ป่วย

2. สื่อโสตทัศน์ (Audio visual materials) เป็นสื่อสารสนเทศทางการแพทย์อีกรูปแบบหนึ่งที่ถูกนำเสนอเนื้อหาด้วยภาพและเสียงเป็นหลักโดยจะต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์เฉพาะสำหรับวัสดุนั้นในการรับรู้ข้อมูล ซึ่งปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้สื่อโสตทัศน์ที่เป็นวีดิทัศน์ เช่น การทำคลอด การตรวจร่างกายเด็ก วิธีการป้อนผู้ป่วย การอาบน้ำเด็ก การเช็ดตัวเพื่อลดไข้ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย เป็นต้น

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic materials) เป็นสื่อนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลที่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการอ่านข้อมูล โดยเฉพาะสารสนเทศทางเว็บไซต์ที่นิยมใช้มากในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถให้สารสนเทศที่ทันสมัย เผยแพร่ได้ในวงกว้าง และสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางการแพทย์และการพยาบาล ได้แก่

3.1 วีซีดีหรือดีวีดี เช่น การแพทย์ทางเลือก การดูแลผู้ป่วยหลังการผ่าตัด การเฝ้าระวังไข้หวัด 2009 วิธีการล้างมือก่อนเข้าห้องผ่าตัด เป็นต้น

3. 2 ฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Cinanl (via EBSCO), Mosby's Nursing Consult, Mosby's Nursing skill, ProQuest Nursing, Mc Graw-Hill's Access Medicine, PubMed, Scopus, ISI Web of Science, Digital Dissertations, Sci Finder, Wilson OmniFile เป็นต้น

3. 3 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น American Journal of Nursing, BMC Nursing, BMJ, JAMA, Journal of Advanced Nursing, Journal of Obstetrics, Gynecological and Neonatal Nursing, England Journal of Medicine, Online Journal of Issues in Nursing, Online Journal of Nursing Informatics เป็นต้น

3. 4 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Gray's Anatomy, Merck Manual of Diagnosis & Therapy, Merck Manual of Health and Aging, Merck Manual Home Edition, Merriam Webster Medical Dictionary, Nursing History, Patient Safety and Quality, PubMed Bookshelf เป็นต้น

แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์

แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ เป็นแหล่งที่รวบรวม จัดเก็บ และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศที่เกี่ยวกับการศึกษาและการปฏิบัติงานทางการแพทย์ แบ่งออกได้เป็น 5 แหล่ง ดังนี้ (สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า. 2546: 2-8; ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2537: 58-59; น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2546: 17-18; แววดา เตชาทวีวรรณ. 2548: 41-44)

1. ห้องสมุด เป็นแหล่งรวบรวมและให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ ได้แก่ ห้องสมุดโรงพยาบาล เช่น ห้องสมุดโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ห้องสมุดโรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช ห้องสมุดโรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า ห้องสมุดโรงพยาบาลศิริราช เป็นต้น ห้องสมุดสถานศึกษา เช่น ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นต้น และห้องสมุดหน่วยงานทางการแพทย์อื่น ๆ เช่น ห้องสมุดของสมาคมทางการแพทย์ ห้องสมุดสภาการพยาบาลแห่งประเทศไทย ห้องสมุดสภาการพยาบาลไทย เป็นต้น

2. บุคคล จัดเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าแหล่งสารสนเทศที่เป็นห้องสมุด เพราะแหล่งความรู้และทักษะเฉพาะ สารสนเทศบางอย่างที่ได้จากบุคคลนั้นอาจจะไม่ได้มีการจัดบันทึกและเผยแพร่ไว้ให้เข้าถึงได้ บุคคลที่เป็นแหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ ได้แก่ พยาบาลพี่เลี้ยง นักวิชาการพยาบาล ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการพยาบาล การแพทย์หรือวิทยาศาสตร์สุขภาพ บุคลากรทางด้านสาธารณสุข ตลอดจนเพื่อนร่วมงานภายในหน่วยงานหรือเพื่อนร่วมงานภายนอกหน่วยงาน

3. เหตุการณ์และสถานที่ เป็นแหล่งที่ให้สารสนเทศจากเหตุการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง หรือการได้รับสารสนเทศจากการไปยังสถานที่ที่มีสารสนเทศที่ต้องการ และสามารถเรียนรู้ได้จากเหตุการณ์เกิดขึ้นจากสถานที่นั้น ซึ่งได้แก่ นิทรรศการ การประชุมและการสัมมนาวิชาการต่าง ๆ ที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลหรือสถานศึกษา จัดขึ้น เช่น การประชุมการพยาบาลแห่งชาติของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย การจัดประชุมวิชาการต่าง ๆ ของสภาการพยาบาล เป็นต้น นอกจากนี้ในสถานพยาบาลจัดให้มีการจัดการความรู้เพื่อแลกเปลี่ยนและเพิ่มพูนความรู้ของบุคลากรในสถานพยาบาล เช่น โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชมีการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ในแต่ละแผนกสัปดาห์ละครั้ง เป็นต้น

4. อินเทอร์เน็ต เป็นแหล่งที่มีการแพร่กระจายข่าวสารออนไลน์ผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต มีสารสนเทศที่ทันสมัยและเข้าถึงได้สะดวก โดยผู้ใช้สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จากที่บ้าน ที่ทำงาน หรือศูนย์บริการต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อความ ภาพ และเสียงในรูปแบบดิจิทัลระหว่างกันได้อย่างรวดเร็ว แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตทางการแพทย์ ได้แก่ เว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทางการแพทย์และเว็บไซต์ของห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์สถาบันอุดมศึกษา เช่น เว็บไซต์สภาการพยาบาล (www.tnc.or.th) เว็บไซต์ของสมาคม

พยาบาลแห่งประเทศไทย (www.thainurse.org) เว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (www.nationlhealth.or.th) เว็บไซต์ของคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (www.nurs.chula.ac.th) เว็บไซต์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (www.nurse.cmu.ac.th) เว็บไซต์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (www.ns.mahidol.ac.th) เป็นต้น

5. สื่อมวลชน เป็นแหล่งที่ให้สารสนเทศแก่สาธารณชนโดยผ่านทางสื่อสาธารณะประเภทต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ เช่น รายการพบหมอมศรีราชทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 รายการ 108 Living ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 รายการอโรคยาปาร์ตี้ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 รายการรู้ทันโรคทางสถานี TPBS เป็นต้น วิทยุ เช่น รายการ Happy & Healthy คลื่น FM 102 MHZ รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประชาชน คลื่น FM 107.25 MHZ เป็นต้น

ปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการพยาบาล

ปัญหาในการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติงานมักจะประสบปัญหาในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ปัญหาในการใช้สารสนเทศเกิดจากปัญหาและอุปสรรค 5 ประการ ดังนี้ (Pan American Health Organization. 2001: 12-15; Wilson; & Walsh. 1996: Online)

1. ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal barrier) เป็นปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ได้แก่ ความสับสนจากการได้รับสารสนเทศที่ขัดแย้งกัน ความเชื่อส่วนบุคคล ลักษณะทางกายภาพของบุคคล เช่น สายตาพิการ เป็นต้น สติปัญญาและอารมณ์ของผู้ใช้สารสนเทศ ระดับการศึกษาและพื้นฐานความรู้เดิม เช่น ปัญหาทางด้านการใช้ภาษา เนื่องจากข้อมูลทางการพยาบาลที่ทันสมัยส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษถ้าหากพยาบาลมีความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษไม่ดีพอทำให้การแปลความหมายคลาดเคลื่อนก็ไม่สามารถนำเอาข้อมูลที่มาใช้ประโยชน์ในการพยาบาลผู้ป่วยได้ เป็นต้น การขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีซึ่งในปัจจุบันสารสนเทศส่วนใหญ่อยู่ในรูปของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีก็จะทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้

2. เศรษฐกิจ (Economic barrier) เป็นปัญหาที่เกิดจากค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงและใช้สารสนเทศซึ่งเป็นข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการแสวงหาสารสนเทศหรือการใช้สารสนเทศ และเวลาที่สูญเสียบ่อยกับการใช้สารสนเทศ เช่น การเข้าใช้สารสนเทศบางแห่งต้องมีการเสียค่าใช้จ่ายแต่กลับไม่พบสารสนเทศที่ต้องการจึงถือว่าการลงทุนนั้นสูญเปล่า เป็นต้น

3. สังคมหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Social/Interpersonal barrier) เกิดจากการใช้สารสนเทศจากแหล่งบุคคลหรือจากแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในสังคม เช่น ปัญหาการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ บางครั้งผู้ใช้บริการสารสนเทศอาจไม่เข้าใจคำศัพท์เฉพาะสาขาวิชา ทำให้ไม่สามารถให้บริการสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการได้ หรือการใช้คนละภาษาก็เป็นอุปสรรคเช่นกัน เป็นต้น

4. สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ (Environmental/situational barrier) เป็นปัญหาการใช้สารสนเทศที่เกิดจากสภาพแวดล้อมหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่ทำให้การเข้าถึงหรือการใช้ไม่สะดวก ได้แก่ ข้อจำกัดทางด้านเวลา สภาพทางภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมชุมชน เช่น ห้องสมุดอยู่ไกลจากสถานที่ทำงาน พยาบาลต้องทำงานนอกเวลาจึงไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด สถานพยาบาลอยู่ในถิ่นทุรกันดารไม่มีห้องสมุดหรืออินเทอร์เน็ตใช้งาน เป็นต้น

5. คุณลักษณะของแหล่งสารสนเทศ (Information source characteristic) เป็นปัญหาการใช้สารสนเทศที่เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศ ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารสนเทศ การขาดคุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี และช่องทางการสื่อสารสารสนเทศ เช่น การจัดเก็บสารสนเทศไม่เป็นระบบ สารสนเทศมีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอต่อความต้องการ สารสนเทศไม่ทันสมัย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ เพื่อการปฏิบัติงาน เพื่อการจัดการด้านการพยาบาล เพื่อการค้นคว้าวิจัย เพื่อศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ และเพื่อติดตามข่าวสารในวิชาชีพ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ที่ใช้มี 3 รูปแบบ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งสารสนเทศ ที่ใช้มี 5 แหล่ง ได้แก่ ห้องสมุด บุคคล สื่อมวลชน เหตุการณ์และสถานที่ และอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ในการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพมักประสบปัญหาที่เกิดจากอุปสรรค 5 ประการ ได้แก่ คุณลักษณะของบุคคล เศรษฐกิจ สังคมหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ และคุณลักษณะของแหล่งสารสนเทศ

พยาบาลวิชาชีพ

ความหมายของพยาบาลวิชาชีพ

พยาบาลวิชาชีพ เป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยนำหลักทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้ป่วยและประชาชนทั่วไป ซึ่งในการปฏิบัติงานต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทางการแพทย์อื่น ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2540 อธิบายความหมายของพยาบาลวิชาชีพ ว่า หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาพยาบาลในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจากสภาการพยาบาลที่ยังใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ถูกพักใช้ เพิกถอนหรือยังไม่หมดอายุ โดยปฏิบัติงานให้บริการด้านสุขภาพอยู่ในสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชน สถานอนามัย สาธารณสุขอำเภอหรือสาธารณสุขจังหวัด และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยมีหน้าที่ปฏิบัติการพยาบาลต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน ดังนี้

1. การสอน การแนะนำ การให้คำปรึกษาและการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
2. การกระทำต่อร่างกายและจิตใจของบุคคล รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการแก้ปัญหาการเจ็บป่วย การบรรเทาอาการของโรค การลุกลามของโรค และการฟื้นฟูสภาพ

3. การกระทำตามวิธีที่กำหนดไว้ในการรักษาโรคเบื้องต้นและการให้ภูมิคุ้มกันโรค
4. การช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาลในการประเมินสุขภาพการวินิจฉัยปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผล

คุณลักษณะของพยาบาลวิชาชีพ

พยาบาลวิชาชีพ มีคุณลักษณะทางวิชาชีพ 6 ประการ ดังนี้ (รัตนา ทองสวัสดิ์ . 2541: 4-9; ทศนีย์ เรียรถาวร. 2542: 95-96)

1. การบริการสังคม วิชาชีพพยาบาลให้บริการสนองความต้องการของผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนหรือสังคม การพยาบาลเกิดขึ้นเพื่อรักษาชีวิตของมวลมนุษย์ ดังนั้น ในการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลจึงเน้นให้มีความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่สังคม ช่วยสร้างสังคมให้มีสุขภาพทั้งด้านกายภาพและจิตภาพสมบูรณ์

2. การใช้วิธีการแห่งปัญญาในการประกอบอาชีพ เป็นการใช้องค์ความรู้ทั่วไปที่เป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและการประยุกต์ใช้สารสนเทศให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ โดยเฉพาะความรู้เฉพาะทาง เพราะการพยาบาลจะต้องใช้ความรู้จากความชำนาญเฉพาะทาง โดยการสร้างความรู้เฉพาะทางจากการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น การพยาบาลจิตเวช การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤติ การพยาบาลผู้ป่วยมะเร็ง เป็นต้น

3. การได้รับการศึกษาทางวิชาชีพตามหลักสูตร การศึกษาวิชาชีพการพยาบาลเป็นการศึกษาเฉพาะทาง ซึ่งต้องศึกษาทางนามธรรม ฝึกปฏิบัติทางรูปธรรม จึงต้องอาศัยระยะเวลาอันพอที่จะสร้างความรู้ ความสามารถ เจตคติหรือทัศนคติ ความเชี่ยวชาญ และทักษะให้เกิดแก่ผู้เรียน การศึกษาเพื่อให้ความรู้อย่างลึกซึ้งซึ่งจำเป็นต้องศึกษาทั้งทางด้านความรู้ทั่วไป ทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ มนุษยศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์ รวมทั้งวิชาทางการพยาบาลศาสตร์ หรือทางวิชาชีพพยาบาล และจำต้องใช้เวลาในการศึกษาในหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาอย่างน้อยเป็นเวลา 4 ปี

4. การมีเสรีภาพในวิชาชีพ กรณีนี้เป็นเรื่องยากและถือเป็นประเด็นที่สำคัญมากในวิชาชีพการพยาบาลที่จะทำให้แพทย์ ผู้บริหารโรงพยาบาลหรือคณะกรรมการบริหาร ตระหนักถึงประเด็นนี้ ในบางครั้งพบว่าพยาบาลมิได้มีสิทธิ์ในการบริหารงานของฝ่ายพยาบาล โดยต้องปฏิบัติงานตามคำสั่งจากผู้บริหารเสมอ ซึ่งการพยาบาลรักษาขึ้นกับความเป็นและความตายของผู้ป่วย บางกรณีจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณส่วนบุคคลในการตัดสินใจและปฏิบัติตามกรอบนโยบายของสถานพยาบาล

5. การมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ วิชาชีพการพยาบาลมิได้สร้างความรู้และทักษะให้แก่พยาบาลเท่านั้น ยังต้องสร้างให้เป็นผู้มีจริยธรรมคุณธรรม มีเจตคติที่ดี รู้ถึงคุณค่าแห่งชีวิต การทำตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม และการคิดถึงประโยชน์ของผู้อื่นมากกว่าตนเอง โดยการเรียนรู้ 4 มโนทัศน์ ได้แก่ การทำในสิ่งที่ดี เคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความยุติธรรมและมีความซื่อสัตย์

6. การมีองค์กรวิชาชีพถูกต้องตามกฎหมาย องค์กรของวิชาชีพการพยาบาลเป็นองค์กรอิสระซึ่งอาจจัดตั้งในรูปของสมาคม สภา หรือสหพันธ์ ในประเทศไทยมีสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางให้สมาชิกหรือพยาบาลวิชาชีพได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการจัดการประชุมเพื่อเผยแพร่ความรู้ และเป็นตัวแทนของวิชาชีพในการประชุมด้านสาธารณสุขของประเทศ

พยาบาลวิชาชีพเป็น อาชีพที่เป็นทั้งวิทยาศาสตร์และศิลป์ โดยการประยุกต์หลักการความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประกอบอาชีพ และเกี่ยวข้องกับผู้ป่วยทั้งด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ พยาบาลจะต้องส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดีโดยเป็นผู้ให้คำแนะนำ และเป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพอนามัย รวมถึงการดูแลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสังคมเพื่อช่วยด้านจิตใจของผู้ป่วยให้ดีเท่ากับด้านร่างกาย นอกจากนี้พยาบาลจะต้องให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ครอบครัวและชุมชน พยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีลักษณะเฉพาะทางมีความเป็นเอกเทศในตัวเอง จึงต้องมีการศึกษาค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการปฏิบัติงานพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ

พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ให้บริการพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน สภาการพยาบาลได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ เป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับการปฏิบัติการพยาบาลโดยทั่วไป (General nursing practice หรือ GNP) และระดับการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (Advanced nursing practice หรือ ANP) ดังนี้ (สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา. 2549: 7-9; อุบลรัตน์ โปธิ์พัฒนชัย. 2545: 69-70)

1. ระดับการปฏิบัติการพยาบาลโดยทั่วไป บทบาทและหน้าที่มีดังนี้

1.1 ผู้ให้การดูแล (Care provider) พยาบาลให้การดูแลเอาใจใส่ตั้งแต่ความสะอาดของร่างกาย ความสุขสบาย ไปถึงการให้การดูแลตามแผนการรักษา การประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย การให้การดูแลพยาบาล การติดตามประเมินผลการรักษาพยาบาล การวางแผนร่วมกับแพทย์ ผู้ป่วยและญาติในการรักษาพยาบาล การส่งต่อผู้ป่วยเพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมต่อไป

1.2 ผู้ติดต่อสื่อสารและผู้ช่วยเหลือ (Communicator/helper) พยาบาลต้องติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการและผู้ร่วมงาน กิจกรรมที่พยาบาลทำการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ต้องใช้ทักษะการสื่อสารที่ดี เป็นการสร้างสัมพันธภาพ และสร้างความไว้วางใจให้แก่ผู้รับบริการ

1.3 ผู้สอน (Teacher) บทบาทของพยาบาลในการสอนเรื่องสุขภาพและวิธีการดูแลตนเอง เพื่อให้ผู้ป่วยและประชาชนมีความรู้และทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ และฟื้นฟูสุขภาพ ตลอดจนการปฏิบัติตนได้ถูกต้องเมื่อกลับบ้าน

1.4 ผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) พยาบาลให้คำปรึกษาทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม พยาบาลจะเป็นแหล่งความรู้ทางสุขภาพในการให้คำปรึกษาเป็นผู้นำกลุ่มของผู้ป่วย และประชาชนให้ เรียนรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

1.5 ผู้พิทักษ์สิทธิของผู้ใช้บริการ (Advocator) พยาบาลจะช่วยพิทักษ์สิทธิให้ ผู้รับบริการ ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพ ช่วยให้ผู้ป่วยรู้จักการเจรจาต่อรองกับทีมสุขภาพ อื่น ๆ เพื่อให้การดูแลผู้ป่วยเป็นไปอย่างเหมาะสมในสิทธิ์ของผู้ป่วยสมและเคารพ

1.6 ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) พยาบาลต้องเป็นผู้นำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงบริการพยาบาลที่ดีแก่ผู้ใช้บริการ เป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา กำหนดแนวทาง ช่วยเหลือผู้ป่วยและครอบครัว

1.7 ผู้นำ (Leader) พยาบาลต้องแสดงความเป็นผู้นำในบทบาทของพยาบาลวิชาชีพ มีความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม เช่น ชักจูงให้พยาบาลร่วมเสริมสร้างประสิทธิภาพใน การให้บริการ หรือเป็นจุดรวมพลังของวิชาชีพ ผู้นำต้องสามารถใช้อำนาจที่เหมาะสม ไม่ว่าจะ เป็น อำนาจด้านคุณธรรม ความสามารถ การให้รางวัล และการลงโทษ เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพงาน และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

1.8 ผู้จัดการ (Manager) พยาบาลจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารจัดการในการบริหารคน บริหารการพยาบาล และบริหารสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติการ พยาบาลตามกระบวนการพยาบาล การพัฒนาคนให้มีขวัญกำลังใจ และการพัฒนาวิชาชีพพยาบาล การเป็นผู้จัดการในการดูแลสุขภาพ และการรักษาพยาบาล โดยมุ่งไปที่เป้าหมายสุขภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ได้รับการดูแลที่ต่อเนื่องและเป็นไปตามมาตรฐานการรักษพยาบาล

1.9 ผู้วิจัย (Researcher) การทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาล ทำให้ เกิดผลดีต่อการดูแลและรักษาผู้ป่วย

2. การปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง (Advanced nursing practice หรือ ANP) เป็นการ ปฏิบัติการพยาบาลที่ต้องใช้ทักษะและสมรรถนะในการดูแลผู้ป่วยหรือผู้รับบริการที่กว้างและเฉพาะ ด้านมากขึ้นตามปัญหาของผู้ป่วยที่ซับซ้อนและมีความยุ่งยากในการการติดต่อประสานงาน ซึ่ง พยาบาลผู้ปฏิบัติงานขั้นสูงนี้ต้องผ่านการฝึกอบรมเฉพาะสาขาหรือศึกษาต่อในระดับปริญญาโท โดยมีความสามารถเฉพาะด้าน ดังนี้

2.1 พยาบาลวิสัญญี (Nurse anesthetist) ดูแลและให้ความช่วยเหลือแพทย์ด้าน วิสัญญี ได้แก่ การทำให้ผู้ป่วยหมดความรู้สึกโดยการให้ยา การจัดการกับความปวดเฉียบพลัน การ ช่วยการหายใจ และการช่วยฟื้นคืนชีพ

2.2 พยาบาลผดุงครรภ์ (Nurse midwife) มีความรู้และทักษะในการจัดการดูแลมารดา ก่อนคลอดระหว่างคลอดและหลังคลอด การดูแลทารก และการวางแผนครอบครัว

2.3 พยาบาลเวชปฏิบัติ (Nurse practitioner) เป็นพยาบาลที่สามารถประเมินภาวะ สุขภาพของผู้ป่วยอย่างครบถ้วน สามารถให้การบำบัด โดยการให้ยาและไม่ให้ยา และสามารถ ประเมินผลลัพธ์จากการบำบัดได้

2.4 พยาบาลผู้เชี่ยวชาญหรือมีความชำนาญ (Clinical nurse specialist หรือ CNS) เป็นพยาบาลที่มีความรู้ ความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในสาขาที่ตนปฏิบัติงานอยู่ พยาบาลต้องมีจิตมุ่งมั่นใน การปฏิบัติการพยาบาลโดยเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง ตามหลัก 4 H คือ ความรู้และเชี่ยวชาญ (Head) หัวใจ (Heart) การลงมือปฏิบัติ (Hand) และ สุขภาพ (Health) พยาบาลต้องมีความรู้และเชี่ยวชาญในศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์อื่น เพื่อสามารถบูรณาการและใช้สติปัญญาพิจารณาให้รอบคอบก่อนให้การพยาบาล พยาบาลต้องมี หัวใจที่เปี่ยมไปด้วยความเมตตา กรุณา รู้จักการวางตัว ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีความประพฤติ ดี เป็นที่ยอมรับในวิชาชีพ พยาบาลต้องมีทักษะทางการพยาบาลและสามารถในการประกอบวิชาชีพ ด้วยน้ำมือที่นุ่มนวลและเต็มไปด้วยพลังแห่งการสัมผัส ต้องมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีบุคลิกภาพ เป็นที่เชื่อถือและเป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ

นอกจากบทบาทหน้าที่แล้ว พยาบาลวิชาชีพจะต้องมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพซึ่ง สามารถจำแนกความรับผิดชอบได้ ดังนี้ (อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย. 2545: 71-73)

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งจะเป็นปฐมภูมิสำหรับความรับผิดชอบต่อคนอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นพยาบาลจึงควรมีความรับผิดชอบต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1.1 การพัฒนาคุณธรรมของตนเอง เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พยาบาลจะต้องมี คุณธรรมสูง มีมโนธรรม และสามารถควบคุมตัวเองให้ประพฤติตนอยู่ในความดี

1.2 การพัฒนาความรู้ ทักษะ และสติปัญญา เพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่เฉพาะด้าน ของตนเองได้ด้วยคุณภาพสูง มีสมรรถนะที่จะทำหน้าที่ของตนเองในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การพัฒนาทักษะ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ทั้งนี้เนื่องจากงานพยาบาลเป็นงานที่ต้อง เกี่ยวกับบุคลากรกลุ่มต่าง ๆ พยาบาลจะต้องมีความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์สูง

2. ความรับผิดชอบต่อผู้บริการ เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญสูงสุดต่อมาตรฐานการ พยาบาล 3 ประการ คือ ความรักเพื่อนมนุษย์ ความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิต และความเคารพ ในสิทธิของมนุษย์ชน ดังนี้

2.1 ความรักเพื่อนมนุษย์ จะทำให้พยาบาลวิชาชีพสนใจแสวงหาสารสนเทศ คิดค้น วิธีช่วยเหลือผู้ป่วย และมีจิตใจเป็นสุขเมื่อสามารถช่วยผู้อื่นเป็นสุขได้

2.2 ความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิต การพยาบาลเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการ ช่วยเหลือบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อให้อยู่ในสภาวะที่จะต่อสู้สิ่งรุกรานชีวิตได้ อย่างดีที่สุด และช่วยให้สามารถส่งเสริม รักษาสุขภาพอนามัยและป้องกันโรคได้ดีขึ้นพยาบาล วิชาชีพจะต้องมีความรู้ในธรรมชาติของความต้อการพื้นฐาน เพื่อรักษาคุณภาพของชีวิตและ ปฏิบัติปรับตัวของมนุษย์ต่อสิ่งรบกวนคุณภาพของชีวิตรอบด้านและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติทั่วไป เพื่อสามารถหาทางส่งเสริมสมรรถภาพของการปรับตัวต่อสิ่งนั้น ช่วยขจัดบรรเทา สิ่งรบกวนชีวิตและหาทางช่วยฟื้นฟูสุขภาพและสมรรถภาพที่ทรุดโทรมของผู้ป่วยให้ดีขึ้น ตลอดจน ช่วยให้ผู้อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิตได้รับความอบอุ่นและมีจิตอันสงบที่สุดเท่าที่จะทำได้

2.3 ความเคารพสิทธิมนุษยชน ในการให้การพยาบาลแก่มนุษย์นั้น พยาบาลวิชาชีพ ต้องยอมรับและเคารพในความเป็นบุคคลและความต้องการพื้นฐานอันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้รับบริการ ดังนี้

2.3.1 ได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย เพื่อรักษาไว้ซึ่งสุขภาพและอนามัยที่ดีของบุคคล

2.3.2 ได้รับการปฏิบัติต่อกันด้วยความสุภาพมีมารยาทและความเมตตา จากการให้บริการและการพยาบาล

2.3.3 ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพที่ดีที่สุดเท่าที่สภาพของสถาบันหรือสังคมอำนวยได้

2.3.4 เคารพในความเป็นเจ้าของร่างกายและชีวิตของผู้ป่วย การกระทำใด ๆ ต่อร่างกายของบุคคลจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจด้วยความเข้าใจเหตุผลพอสมควร ยกเว้นในกรณีที่ผู้รับบริการไม่อยู่ในสถานะที่จะรับรู้ได้ หากจำเป็นต้องให้การรักษาที่อาจเป็นอันตรายต่อร่างกาย หรือชีวิตของผู้ป่วยที่ไม่อยู่ในสถานะที่จะรับรู้หรือยินยอมเองได้ ต้องหาญาติหรือผู้มีสิทธิแทนตามกฎหมายเพื่อให้รับรู้และให้การยินยอมแทนผู้ป่วย

2.3.5 เคารพในความมีชีวิตอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม การปฏิบัติงานทางการพยาบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบที่มีต่อสังคมหรือส่วนรวม โดยเฉพาะด้านสุขภาพร่างกาย และชีวิตของประชาชน

4. ความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ การตระหนักในการรับผิดชอบต่อวิชาชีพพยาบาลจะส่งเสริมให้พยาบาลปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้

4.1 ให้บริการในสาขาวิชาชีพพยาบาลแก่สังคม โดยชอบด้วยสิทธิเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ โดยให้บริการที่มีประสิทธิภาพและร่วมมือในการคิดค้นหาทางที่จะสนองความต้องการของสังคม

4.2 สนใจศึกษา หาความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้และความสามารถตามหลักวิชาชีพเพียงพอสำหรับการให้การพยาบาลหรือการช่วยเหลือดูแลอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบริการพยาบาล แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ระหว่างสมาชิกพยาบาลและสังคมเพื่อร่วมกันสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการแก่วิชาชีพการพยาบาล

4.3 รักษาจรรยาบรรณวิชาชีพและพัฒนาตนเองในด้านวุฒิภาวะและคุณธรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในตัวพยาบาลวิชาชีพและสร้างความไว้วางใจแก่ผู้รับบริการ

พยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหม

พยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหม เป็นผู้ที่ได้รับบรรจุแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการทหาร สัญญาบัตร ซึ่งประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพสังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหมไม่ต่างจากพยาบาลวิชาชีพโดยทั่วไป แต่แตกต่างกันในตรงที่เพิ่มบทบาทหน้าที่ความเป็นทหาร พยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหม จัดอยู่ในกลุ่มนายทหารที่เรียกว่า “เหล่าทหารแพทย์” ประจำการอยู่ในโรงพยาบาลสังกัดทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ โดยได้รับมอบหมายหน้าที่ให้เป็นทั้งพยาบาลวิชาชีพและทหารอาชีพ ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบธรรมเนียมเช่นเดียวกับทหารทั่วไป ตามบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งที่เป็นกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่ง โดยถือว่าพยาบาลทุกคนต้องรับรู้และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด (กองวิทยาการกรมแพทย์ทหารบก. 2542: 2)

พยาบาลวิชาชีพในสังกัดกระทรวงกลาโหมมีบทบาทเป็นทั้งพยาบาลวิชาชีพและทหาร อาชีพ มีหน้าที่หลักในการรักษาพยาบาลทหาร ข้าราชการ ลูกจ้างและครอบครัวของกระทรวง กลาโหมตลอดจนบุคคลพลเรือนทั่วไป นอกจากนี้ยังมีหน้าที่พิเศษในการฝึกหัดและให้การศึกษาแก่ แพทย์ประจำบ้าน แพทย์ฝึกหัด นักเรียนแพทย์ และนักเรียนพยาบาลวิทยาลัยในสังกัดกระทรวง กลาโหมโดยมีพันธกิจ ดังนี้

1. ให้บริการสุขภาพและถูกต้องตาม มาตรฐานวิชาชีพแก่ทหาร ครอบครัว ข้าราชการ และประชาชน
2. จัดการฝึกศึกษาให้แก่ นักเรียนแพทย์ทหาร นักเรียนพยาบาล แพทย์ประจำบ้าน ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์ทุกระดับเพื่อเป็นผู้ที่เฝ้าพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม และ ความรู้ความสามารถในทางการแพทย์
3. ผลิตรายงานวิจัยที่มีคุณภาพระดับสากลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการ พัฒนาบริการสุขภาพที่จัดให้แก่ผู้ป่วย
4. ปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยบัญชาการอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ส่งเสริมและธำรงรักษานบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

เวกแฮม (Wakeham. 1992) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของพยาบาล และนักศึกษาพยาบาล ในสหราชอาณาจักร ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลและนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศที่อยู่ในระดับมาก คือ เพื่อการดูแลผู้ป่วย รองลงมา ได้แก่ เพื่อการวิจัย เพื่อการศึกษา และเพื่อความสนใจส่วนตัว ส่วนแหล่งสารสนเทศที่พยาบาลและ นักศึกษาพยาบาลใช้มากที่สุด คือ เพื่อนร่วมงานและหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน

แกรนด์ (Grand. 1997) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของพยาบาล ประเทศบอสตนา ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลมีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศเพื่อใช้ในการดูแลผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาในการบริหารงาน เพื่อการวิจัย และเพื่อศึกษาต่อ ส่วนปัญหาในการแสวงหาสารสนเทศที่พยาบาลพบมากที่สุด คือ การขาดทักษะในการค้นหาสารสนเทศโดยวิธีต่าง ๆ และขาดความรู้เกี่ยวกับแหล่งสารสนเทศ

ทรูดี (Trudy. 1999) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของพยาบาลต่อความต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับผู้ป่วยหลังเกิดภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตายระหว่างเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรู้ต่ออาการป่วยของโรคภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตายและการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยที่แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ พยาบาลที่ทำงานอยู่ในโรงพยาบาลชุมชนคือ พยาบาลแผนกวิกฤต และพยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรม จำนวนกลุ่มละ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การใช้แบบสอบถามจำนวน 60 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลทั้ง 2 กลุ่ม เห็นว่าสารสนเทศเกี่ยวกับการกระทำเพื่อความอยู่รอดมีประโยชน์มากที่สุด โดยพยาบาลในหน่วยภาวะวิกฤต เห็นว่าสารสนเทศเกี่ยวกับกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยามีประโยชน์มากที่สุด ในขณะที่พยาบาลในหอผู้ป่วยอายุรกรรมเห็นวว่าสารสนเทศเกี่ยวกับการรักษาด้วยตนเองมีประโยชน์มากที่สุด

คอกคิลล์ (Cogdill. 2003) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและการแสวงหาสารสนเทศทางการพยาบาลพื้นฐาน ศึกษาเฉพาะกรณีพยาบาลเวชปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการและพฤติกรรมการแสวงหาสารสนเทศของพยาบาลเวชปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ระยะ ในระยะแรกได้ส่งแบบสอบถาม จำนวน 300 ชุด แก่พยาบาลเวชปฏิบัติ ในระยะที่สองใช้วิธีการสัมภาษณ์พยาบาลเวชปฏิบัติจำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลเวชปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้สารสนเทศเพื่อการรักษาพยาบาลที่เน้นด้านการใช้ยาและการวินิจฉัยโรค พยาบาลที่จบปริญญาโทมีความต้องการและแสวงหาสารสนเทศมากกว่าพยาบาลที่ไม่ได้จบปริญญาโท แหล่งสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้ คือ แหล่งสารสนเทศบุคคล ได้แก่ การปรึกษาเพื่อนร่วมงาน รองลงมา ได้แก่ การใช้คู่มือการใช้ยาและหนังสือตำราวิชาการ นอกจากนี้ยังพบว่าพยาบาลมีการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศเพื่อใช้สนับสนุนการพยาบาลขั้นพื้นฐานในระดับต่ำคอกคิลล์ให้ข้อเสนอแนะให้มีการสนับสนุนพัฒนาการศึกษาของพยาบาลเวชปฏิบัติ การขยายโครงการอบรมการใช้สารสนเทศและมีการประชาสัมพันธ์การใช้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจทางการพยาบาล

จัส (Just. 2008) ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและการใช้สารสนเทศของพยาบาลไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและอธิบายถึงความต้องการและการใช้สารสนเทศดังกล่าว โดยใช้ทฤษฎีและหลักการพยาบาลของเฮนเดอร์สันและนิทในการอธิบายกิจกรรมทางการพยาบาล และใช้ทฤษฎีการตัดสินใจของดาร์วินและกรอบแนวคิดพฤติกรรมสารสนเทศของวิลสันและวอลซ์เพื่ออธิบายการใช้สารสนเทศของพยาบาล กลุ่มตัวอย่างคือของการวิจัย พยาบาลวิชาชีพจำนวน 990 คน จากโรงพยาบาล 86 แห่ง จากพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 56,323 คน จากโรงพยาบาลทั้งหมด 934 แห่ง

โดยใช้แบบสอบถามที่ใช้ได้รับการพัฒนาและได้ทำการทดสอบเบื้องต้นกับพยาบาลไทยจำนวน 30 คน และพยาบาลชาวอเมริกันจำนวน 23 คน ได้จากการสำรวจ ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 769 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.7 ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลไทยใช้สารสนเทศจากแหล่งบุคคลที่มาจากเพื่อนร่วมงาน แพทย์ และสื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าที่สุด สื่อสิ่งพิมพ์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่พยาบาลใช้มากที่สุดคือ สิ่งพิมพ์ที่เป็นมาตรฐานหรือคู่มือการพยาบาล และตำราการพยาบาล เพราะสื่อเหล่านี้มีอยู่อย่างแพร่หลาย สามารถเข้าถึงได้สะดวก มีความถูกต้องและเชื่อถือได้สำหรับการให้บริการทางการพยาบาลและในการทำงานทั่วไป ส่วนใหญ่พยาบาลวิชาชีพการใช้สารสนเทศจากเพื่อนร่วมงาน ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วย แพทย์ เอกสารและแผนการรักษา บันทึกการรักษาของผู้ป่วย และตำราการพยาบาล เพราะแหล่งข้อมูลเหล่านี้สะดวกในการเข้าถึง อ่านเข้าใจง่าย และเกี่ยวข้องกับบริการ ถึงแม้ว่าพยาบาลไทยจะมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องความต้องการและการใช้ประโยชน์ต่อการใช้สารสนเทศ แต่ในการใช้บริการห้องสมุด การศึกษางานวิจัย และการใช้ฐานข้อมูลงานวิจัยยังอยู่ในปริมาณน้อย เนื่องจากพยาบาลไม่ค่อยมีเวลาและไม่สะดวกในการสืบค้นฐานข้อมูลงานวิจัย และการสืบค้นข้อมูลเหล่านั้นมีวิธีการที่ยากเกินไป

มาสุต (Masood. 2008) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ของพยาบาลเพื่อการจัดเตรียมการกระจายการให้บริการอนามัยเจริญพันธุ์แก่บุคคลพลัดถิ่นในประเทศ โดยทำการศึกษาค่ายผู้พลัดถิ่นในประเทศทั้งหมด 14 แห่งเพื่อค้นหาจำนวนครอบครัวและผู้ได้รับบาดเจ็บ และวางตำแหน่งที่ตั้งของพวกเขาในระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้ระบุถนนหลัก แม่น้ำ ที่อยู่อาศัย รวมทั้งคำนวณเส้นทางจากสถานรักษาพยาบาลประจำการไปยังค่ายผู้พลัดถิ่นในแต่ละประเทศ วัตถุประสงค์ในการสร้างและใช้แผนที่ที่ออกแบบมาเป็นพิเศษนี้ เพื่อช่วยเหลือพยาบาลในการค้นหาว่าจะเข้าปฏิบัติการไปในค่ายใดได้ภายใน 1 วัน รวมทั้งวิธีที่ดีที่สุดในการเข้าไปในค่ายโดยพิจารณาจากสถานการณ์การรักษาความปลอดภัยและสภาพของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามกลางเมือง นอกจากนี้พบว่าระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการส่งบริการอนามัยไปยังค่ายผู้พลัดถิ่นและสร้างความมั่นใจว่ามีทรัพยากรมาประยุกต์ใช้อย่างเพียงพอ สามารถบริการอนามัยโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

วิลเลียมและโรสไลน์ (Williams; & Roeseline. 2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของพยาบาลโรงพยาบาลประจำกรมมหาวิทยาลัยคอลเลจ เมืองโอบาदान ประเทศไนจีเรีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของพยาบาลโดยใช้แบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลจากพยาบาลจำนวน 240 คน ที่ถูกเลือกโดยการสุ่มจากประชากรทั้งหมด 1,046 คน แบบสอบถามกำหนดประเภทความต้องการของข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นของพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลร้อยละ 94 ค้นหาสารสนเทศเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาความรู้ และพยาบาล ร้อยละ 28.5 นำสารสนเทศไปใช้ในการดูแลผู้ป่วย สารสนเทศส่วนใหญ่ได้รับจากเพื่อนร่วมงานมากถึงร้อยละ 88.1 พยาบาลร้อยละ 59.3 คิดว่าแหล่งสารสนเทศที่มีให้บริการอยู่มีเพียงพอต่อความต้องการ อุปสรรคในการใช้สารสนเทศที่พบ คือ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ และเสนอแนะให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการ

ข้อมูล และห้องสมุด และการเสริมสร้างทักษะความรู้ทางคอมพิวเตอร์ จะช่วยในการแก้ปัญหาในการค้นหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

วัลย์รัตน์ ชายท้าว (2550) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศ การแสวงหาสารสนเทศ และปัญหาการแสวงหาสารสนเทศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานอนามัยที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล ในจังหวัดชัยภูมิ ภายใต้โครงการเมืองไทยสุขภาพดี ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ ใช้ตัวแบบกระบวนการแสวงหาสารสนเทศของเอลลิส ในการศึกษาพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศของสถานอนามัยที่ได้รับรางวัลแตกต่างจากสถานอนามัยที่ไม่ได้รับรางวัล ในด้านบุคลากรรับผิดชอบงานสารสนเทศ ด้านสภาพทั่วไปของการจัดเก็บสารสนเทศ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านครุภัณฑ์ที่ใช้ในการจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศ ปัญหาจากการแสวงหาสารสนเทศที่เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานอนามัยคือ ปัญหาด้านคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ด้านสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ ลักษณะของแหล่งข้อมูล โดยสถานอนามัยที่ไม่ได้รับรางวัลมีปัญหาต่างจากสถานอนามัยที่ได้รับรางวัลในเรื่องความน่าเชื่อถือในแหล่งสารสนเทศบุคคล ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปแสวงหาสารสนเทศและความไม่สะดวกในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต

ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักศึกษาของห้องสมุดคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นใช้ตามวัตถุประสงค์และทรัพยากรสารสนเทศ โดยศึกษากับกลุ่มประชากรทั้งหมด 2 กลุ่ม คือ อาจารย์จำนวน 38 คน และนักศึกษาจำนวน 228 คน ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์มีวัตถุประสงค์การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อเตรียมการสอน โดยที่อาจารย์ใช้ตำรามากที่สุด รองลงมาคือสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต เมื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การใช้ พบว่าวัตถุประสงค์เพื่อผลิตผลงานทางวิชาการพบว่าอาจารย์ใช้ตำรา รองลงมาคือซีดีรอม วัตถุประสงค์เพื่อติดตามข่าวสารและเพิ่มพูนความรู้ พบว่าอาจารย์ใช้เทปบันทึกเสียงและหนังสือพิมพ์มากที่สุด วัตถุประสงค์เพื่อการทำวิจัย พบว่าอาจารย์ใช้รายงานการวิจัยและรายงานการประชุมมากที่สุด และวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารทางวิชาการ พบว่าอาจารย์ใช้สารสนเทศประเภทต่างๆ เพียงเล็กน้อย ลักษณะการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ภายในห้องสมุด พบว่าอาจารย์ใช้หนังสือพิมพ์และวิทยานิพนธ์ภาษาไทยมากที่สุด ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้โดยการยืมออกมากที่สุดคือตำราภาษาอังกฤษ และทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้โดยการยืมไปถ่ายเอกสารที่ถูกใช้มากที่สุด คือ วารสารภาษาอังกฤษและวารสารภาษาไทย ปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ อาจารย์ใช้สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสื่อไม่ตีพิมพ์อยู่ในระดับน้อย และในเรื่องความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ มีความเห็นว่าทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทมีความทันสมัยในระดับปานกลาง

โสภี อุณรุท (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศของพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร ในด้านวัตถุประสงค์การใช้ เนื้อหาสารสนเทศ รูปแบบสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ วิธีการเข้าถึงสารสนเทศ ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้สารสนเทศ ใช้วิธีเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 382 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย สูงสุดอยู่ในระดับมาก รูปแบบของสารสนเทศที่ใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือหรือตำราวิชาการ หนังสือพิมพ์ คู่มือการปฏิบัติงาน และบันทึกทางการแพทย์ ส่วนปัญหาในการใช้สารสนเทศที่พบในระดับมาก ได้แก่ ไม่มีเวลา เครื่องคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอ และเครื่องคอมพิวเตอร์มีศักยภาพต่ำ

ธัญญารัตน์ ธิชัย (2543) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการสารสนเทศและการใช้สารสนเทศของอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มตัวอย่างได้แก่อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชนมีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อการสอนมากที่สุด โดยใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหาที่เป็นภาษาไทยมากที่สุด ส่วนความทันสมัยของทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการศึกษาเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของอาจารย์ตามระดับการศึกษา พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภารัตน์ สรรพพิทยากุล (2543) ศึกษาเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศด้านการพยาบาลของพยาบาล โรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลโรงพยาบาลศรีนครินทร์ จำนวน 565 คน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศสูงสุดเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเอง รองลงมา คือ เพื่อประกอบการปฏิบัติงาน ในรูปแบบสารสนเทศพยาบาลใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นหนังสือหรือตำราวิชาการในระดับมาก รองลงมาใช้วารสารพยาบาลในระดับปานกลาง สิ่งไม่สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ได้แก่ หุ่นจำลอง เทปบันทึกเสียง และวีดิทัศน์ ใช้อยู่ในระดับน้อย ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พยาบาลใช้ในระดับน้อยที่สุด ด้านแหล่งสารสนเทศพยาบาลใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เฟ้นเพื่อนร่วมวิชาชีพในสถาบันอยู่ในระดับมาก ส่วนประเภทสารสนเทศที่เป็นแหล่งสถาบัน พยาบาลใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในระดับมาก รองลงมา คือ ห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งมีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่าพยาบาลมีปัญหาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นมากที่สุด

กฤษณา แสนวา (2542) ได้ศึกษาเรื่องการใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาลโรงพยาบาลมหาสารคาม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล โรงพยาบาลมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลมหาสารคาม จำนวน 151 คน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลโรงพยาบาลมหาสารคามมีการใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีการใช้ในระดับมาก

คือ ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ ส่วนประเภทของวัสดุสารสนเทศที่ใช้ ได้แก่ วัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ด้านลักษณะของสารสนเทศ ได้แก่ เนื้อหาของสารสนเทศ ภาษาของสารสนเทศ และความทันสมัยของสารสนเทศ ด้านแหล่งสารสนเทศ ได้แก่ ประเภทบุคคล ประเภทสถาบัน ประเภทสื่อมวลชน และประเภทอื่นๆ และด้านปัญหาจากผู้ใช้สารสนเทศ ได้แก่ ปัญหาจากสารสนเทศ ปัญหาจากแหล่งสารสนเทศ และปัญหาผู้ใช้สารสนเทศ มีการใช้ในระดัปลานกลาง ผลการเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศทางการแพทย์พยาบาล จำแนกตามตำแหน่งงานและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลระดับต้นมีการใช้สารสนเทศทางการแพทย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 6 ปี และพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6 ปีขึ้นไปมีการใช้สารสนเทศทางการแพทย์ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าการใช้สารสนเทศของพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข มีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาความรู้สำหรับการปฏิบัติงาน ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ ได้แก่ หนังสือตำรา วารสาร ซีดีรอม และฐานข้อมูลทางการแพทย์ แหล่งสารสนเทศที่ใช้ ได้แก่ แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ห้องสมุด และศูนย์สารสนเทศทางด้านการแพทย์และพยาบาล ส่วนปัญหาในการสารสนเทศ ได้แก่ ขาดการเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ ทรัพยากรที่ให้บริการไม่เพียงพอ ขาดความน่าเชื่อถือจากแหล่งสารสนเทศบุคคลและขาดทักษะและความรู้ทางคอมพิวเตอร์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ในครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า รวมทั้งสิ้น 1,594 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร นำมาจากประชากรข้างต้น โดยวิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น (Quota Stratified random sampling) ตามโรงพยาบาล และแผนกที่ปฏิบัติงาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการใช้สารสนเทศของของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและค้นคว้าวรรณกรรมต่าง ๆ เช่น หนังสือ เอกสารการวิจัย และแบบสอบถาม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศและปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข
2. สัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพ และบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงพยาบาล โรงเรียนพยาบาล และโรงเรียนแพทย์ จำนวน 5 คนเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยประเด็นที่สัมภาษณ์ ได้แก่ การใช้สารสนเทศของพยาบาล ทรัพยากรและแหล่งสารสนเทศทางการพยาบาล และปัญหาการใช้สารสนเทศ

3 . จัดทำร่างแบบสอบถามตามข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทางการแพทย์ โดยมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 4 การใช้แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 5 ปัญหาการใช้สารสนเทศทางการแพทย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

3. นำแบบสอบถามเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยกำหนด IOC มากกว่า 0.5 ได้ข้อกำหนดที่ผ่านเกณฑ์กำหนดทั้งสิ้น 69 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

4.1 นาวาเอกหญิงวิยะดา เนตรมุกดา หัวหน้าห้องสมุดกรมแพทย์ทหารเรือ

4.2 นาวาเอกหญิงพรจันทร์ พงษ์พรหม นักวิชาการพยาบาล

4.3 นาวาอากาศโทหญิง ภัทรภรณ์ ภัทรโยธิน อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาการพยาบาลพื้นฐาน วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

4.4 นาวาอากาศโทหญิง วิลาวรรณ เทียนทอง อาจารย์ประจำแผนกวิชาการพยาบาลพื้นฐาน วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

4.5 ร้อยโทหญิงวรพิน ชมพู หัวหน้าห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลทหารบก

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลจันทบุรีเบกษา กรมแพทย์ทหารอากาศ จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในช่วงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2554 ถึง 14 กุมภาพันธ์ 2554 จำนวน 30 คน จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's

Alpha Coefficient) โดยตั้งค่าความเที่ยงไว้ที่ 0.75 และพบว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงเท่ากับ 0.85 ซึ่งแสดงว่ามีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้

7. รายงานผลการทดลองใช้แบบสอบถามต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษา
ปริญญาโทเพื่อพิจารณาเห็นชอบและปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปใช้
การเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยจะดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากพยาบาลวิชาชีพสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังกองการพยาบาลของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และโรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า จำนวน 360 ฉบับ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพื่อสำรองไว้ในกรณีที่แบบสอบถามที่ได้รับกลับมาอาจไม่สมบูรณ์ โดยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2554 ถึง 21 มีนาคม 2554 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 327 ชุด นำมาคิดเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ได้ทั้งสิ้น 315 ชุด ซึ่งเป็นจำนวนที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610)

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่จำนวน 315 ฉบับ มาให้คะแนน โดยแบบสอบถามตอนที่ 2-5 เป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จะกำหนดค่าคะแนนของคำตอบ ดังนี้

มากที่สุด เท่ากับ	5 คะแนน
มาก เท่ากับ	4 คะแนน
ปานกลาง เท่ากับ	3 คะแนน
น้อย เท่ากับ	2 คะแนน
น้อยที่สุด เท่ากับ	1 คะแนน

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

3.1 ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2-5 โดยใช้เกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 8-11)

4.50 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มาก

2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

3.3 ใช้ค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างหาค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน หากพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีของดันแคน (Duncan) โดยตั้งค่าระดับนัยสำคัญไว้ที่ระดับ .05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน กลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

a แทน ค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่า b

b แทน ค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยกว่า a

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
4. การใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
5. ปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
6. เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน

7. เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประเภทการทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน
8. เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประเภทการทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน
9. เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน
10. เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน
11. เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงาน		
1. 1 – 5 ปี	80	25.4
2. 6 – 10 ปี	105	33.3
3. 11 - 15 ปี	67	21.3
4. มากกว่า 15 ปี	63	20.0
รวม	315	100.0
แผนกที่ปฏิบัติงาน		
1. หอผู้ป่วยอายุรกรรม	45	14.3
2. หอผู้ป่วยศัลยกรรม	45	14.3
3. หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชวิทยา	45	14.3
4. หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม	45	14.3
5. หอผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน	45	14.3
6. หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์	45	14.3
7. อื่น ๆ เช่น หอผู้ป่วยพิเศษ แผนกเวชระเบียน แผนกประชาสัมพันธ์ แผนกจิตเวช	45	14.3
แผนกทันตกรรม เป็นต้น	45	14.3
รวม	315	100.0

จากตาราง 1 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพมีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ 1-5 ปี (ร้อยละ 25.4) 11-15 ปี (ร้อยละ 21.3) และมากกว่า 15 ปี (ร้อยละ 20.0) ตามลำดับ และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในแต่ละแผนกในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 14.3)

2. วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวง
 กลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ

วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศ	จำนวน (N=315)	
	คน	ร้อยละ
1. เพื่อการปฏิบัติงาน	258	81.9
2. เพื่อการจัดการทางการพยาบาล	212	67.3
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย	250	79.4
4. เพื่อศึกษาต่อ	239	75.8
5. เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ	282	89.5
6. เพื่อติดตามข่าวสารในวิชาชีพ	240	76.2

จากตาราง 2 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศสูงสุด 3 ลำดับ
 แรก คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ๆ (ร้อยละ 89.5) รองลงมา คือ เพื่อการ
 ค้นคว้าวิจัย (ร้อยละ 81.9) และเพื่อการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 79.4)

3. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม
ในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ

ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D	แปลความ
สื่อสิ่งพิมพ์			
1. ตำราวิชาการทางการแพทย์	3.87	0.74	มาก
2. ตำราวิชาการทางการพยาบาล	4.11	0.54	มาก
3. พจนานุกรม เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ พจนานุกรมยาและยาใหม่ ศัพท์เฉพาะทางการพยาบาล	3.86	0.59	มาก
4. สารานุกรม เช่น สารานุกรมทันโรค สารานุกรมรวม หลักสมุนไพรมตามหลักเภสัชกรรม Wiki Project Medicine	3.57	0.92	มาก
5. คู่มือ เช่น คู่มือยา คู่มือโรค คู่มือพยาบาล: ฉบับเวช ปฏิบัติ คู่มือพยาบาลเวชปฏิบัติการรักษาโรคเบื้องต้น	3.81	0.61	มาก
6. วารสารวิชาการภาษาไทย เช่น แพทย์สารทหารอากาศ สารศิริราช สารวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก วารสารพยาบาล	3.64	0.74	มาก
7. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Advances in Nursing Science, Nursing Research, Nurse Education Practice, American Journal of Nursing	3.21	1.03	ปานกลาง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ได้แก่ งานวิจัยตาม หลักสูตรของสถาบันการศึกษาและสถาบันทางการแพทย์ งานวิจัยของบุคลากรทางการแพทย์และนักวิชาการ และงานวิจัยส่วนบุคคล	3.58	0.84	มาก
9. เอกสารการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพยาบาลและการ ประชุมสัมมนาของสถานศึกษา หน่วยงานและโรงพยาบาล	3.21	0.83	ปานกลาง
10. เวชระเบียน เช่น ประวัติการรักษา ประวัติการแพ้ยา	3.51	0.88	มาก
11. บันทึกทางการพยาบาล	3.76	0.81	มาก
12. ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	3.82	0.79	มาก
รวม	3.66	0.53	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{X}	S.D	แปลความ
สื่อโสตทัศน			
13. วีดิทัศน์ เช่น การทำคลอด การตรวจร่างกายเด็ก วิธีการป้อนเต้านมผู้ป่วย	3.61	0.90	มาก
รวม	3.61	0.90	มาก
สื่ออิเล็กทรอนิกส์			
14. วีซีดีและดีวีดี เช่น การแพทย์ทางเลือก การดูแลผู้ป่วย หลังการผ่าตัด	3.27	0.92	ปานกลาง
15. ฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Mosby's Nursing Consult, ProQuest Nursing	3.13	0.97	ปานกลาง
16. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น American Journal of Nursing, Online Journal or Issues in Nursing	3.12	0.95	ปานกลาง
17. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น PubMed, Bookshelf, Merck Manual of Health and Aging	3.09	0.94	ปานกลาง
รวม	3.15	0.87	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	3.54	0.59	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$)

เมื่อพิจารณาเป็นในแต่ละประเภท พบว่า พยาบาลวิชาชีพใช้สื่อสิ่งพิมพ์ สูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) รองลงมาคือสื่อโสตทัศน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X}=3.61$) ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

พยาบาลวิชาชีพใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์สูงสุดอยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก คือ หนังสือตำราวิชาการทางการพยาบาล ($\bar{X}=4.11$) รองลงมาคือหนังสือตำราวิชาการทางการแพทย์ ($\bar{X}=3.87$) และพจนานุกรม ($\bar{X}=3.86$) ตามลำดับ

พยาบาลวิชาชีพมีการใช้สื่อโสตทัศนที่เป็นวีดิทัศน์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X}=3.61$)

พยาบาลวิชาชีพใช้ทรัพยากรประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ วีซีดีและดีวีดี ($\bar{X}=3.27$) รองลงมาคือค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ ฐานข้อมูลออนไลน์ ($\bar{X}=3.13$) และ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X}=3.12$) ตามลำดับ

4. การใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขต กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ

แหล่งสารสนเทศ	\bar{X}	S.D	แปลความ
ห้องสมุด			
1. ห้องสมุดประจำโรงพยาบาลที่สังกัด	3.51	0.66	มาก
2. ห้องสมุด/มุมหนังสือประจำแผนก	3.43	0.86	ปานกลาง
3. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	3.61	1.06	มาก
4. ห้องสมุดขององค์กรการพยาบาล เช่น ห้องสมุดสภาการพยาบาลฯ ห้องสมุดสภาวิชาชีพ	3.12	1.29	ปานกลาง
รวม	3.42	0.78	ปานกลาง
บุคคล			
5. แพทย์สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน	3.64	0.89	มาก
6. แพทย์สังกัดโรงพยาบาลอื่น	2.95	1.95	ปานกลาง
7. พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน	4.02	0.82	มาก
8. พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลอื่น	3.25	0.97	ปานกลาง
9. บุคลากรทางการแพทย์อื่น เช่น ทันตแพทย์ นักกายภาพบำบัด	3.15	1.12	ปานกลาง
10. ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย	3.84	0.73	มาก
รวม	3.47	0.75	ปานกลาง
สื่อมวลชน			
11. โทรทัศน์ เช่น รายการพบหมอศิริราช ช่อง 7 รายการโรคยาปาร์ตี้ ช่อง 9	3.30	0.93	ปานกลาง
12. วิทยุ เช่น รายการ Happy & Healthy (FM 102 MHZ) รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์ เพื่อประชาชน (FM 107.25 MHZ)	3.08	0.96	ปานกลาง
รวม	3.19	0.87	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	\bar{X}	S.D	แปลความ
เหตุการณ์และสถานที่			
13. การประชุมการพยาบาลแห่งชาติของสมาคม พยาบาลแห่งประเทศไทย	3.37	0.91	ปานกลาง
14. การจัดประชุมวิชาการที่หน่วยงานทางการพยาบาลจัดขึ้น	3.55	0.78	มาก
15. กิจกรรมการจัดการความรู้ของแผนก/โรงพยาบาล	3.55	0.74	มาก
รวม	3.50	0.73	มาก
อินเทอร์เน็ต			
16. เว็บไซต์ของโรงพยาบาล	3.36	0.73	ปานกลาง
17. เว็บไซต์ขององค์กรการพยาบาล เช่น สมาคมพยาบาล สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยสำนักงานคณะกรรมการ สุขภาพแห่งชาติมหาวิทยาลัย	3.52	0.87	มาก
18. เว็บไซต์ของสถาบันศึกษา	3.50	0.90	มาก
19. เว็บบล็อก	3.05	0.97	ปานกลาง
20. เว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Hi5, Twitter	3.59	0.88	มาก
21. RSS	2.98	1.24	ปานกลาง
22. อีเมล	3.27	1.10	ปานกลาง
รวม	3.33	0.73	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	3.39	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.39$)

เมื่อพิจารณาแต่ละแหล่ง พบว่า พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นเหตุการณ์และสถานที่สูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงแหล่งเดียว ($\bar{X}=3.50$) โดยแหล่งสารสนเทศอื่นๆ มีการใช้อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมดซึ่งเรียงลำดับได้ดังนี้ คือ บุคคล ($\bar{X}=3.47$) ห้องสมุด ($\bar{X}=3.42$) อินเทอร์เน็ต ($\bar{X}=3.33$) และสื่อมวลชน ($\bar{X}=3.19$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

พยาบาลใช้แหล่งสารสนเทศเหตุการณ์และสถานที่สูงสุดอยู่ในระดับมากเท่ากัน 2 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดประชุมวิชาการที่หน่วยงานทางการพยาบาลจัดขึ้น และกิจกรรมการจัดการความรู้ของแผนกหรือของโรงพยาบาล ($\bar{X}=3.55$)

พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลสูงสุดอยู่ในระดับมาก 3 ข้อแรก คือ พยาบาล
สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน ($\bar{X}=4.02$) รองลงมา คือ ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย ($\bar{X}=3.84$) และ
แพทย์สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน ($\bar{X}=3.64$) ตามลำดับ

พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศห้องสมุดสูงสุดอยู่ในระดับมาก 2 ลำดับแรก ได้แก่
ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ($\bar{X}=3.61$) รองลงมาคือห้องสมุดประจำโรงพยาบาลที่สังกัด ($\bar{X}=3.51$)
ตามลำดับ

พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ เว็บไซต์
เครือข่ายสังคมออนไลน์ ($\bar{X}=3.59$) รองลงมาคือเว็บไซต์ขององค์กรการพยาบาล ($\bar{X}=3.52$) และ
เว็บไซต์ของสถานศึกษา ($\bar{X}=3.50$) ตามลำดับ

พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันทั้ง 2 ข้อ คือ
โทรทัศน์ ($\bar{X}=3.30$) และวิทยุ ($\bar{X}=3.08$) ตามลำดับ

5. ปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขต กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ปัญหาในการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ

ปัญหาในการใช้สารสนเทศ	\bar{X}	S.D	แปลความ
ด้านลักษณะเฉพาะบุคคล			
1. ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ	3.19	0.99	ปานกลาง
2. ไม่ทราบว่าสารสนเทศที่ต้องการมีอยู่ที่ไหน	3.06	0.97	ปานกลาง
3. ไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาสารสนเทศ	3.69	0.96	มาก
4. ขาดทักษะในการอ่านสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น	2.88	0.92	ปานกลาง
รวม	3.21	0.75	ปานกลาง
ด้านเศรษฐกิจ			
5. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศ	2.99	0.96	ปานกลาง
6. ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ	3.12	0.97	ปานกลาง
7. ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์	3.26	1.03	ปานกลาง
8. ค่าพิมพ์ผลการสืบค้น	3.06	0.97	ปานกลาง
รวม	3.11	0.94	ปานกลาง
ด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล			
9. ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ทางการพยาบาลจึงไม่เข้าใจคำถามหรือคำศัพท์เฉพาะ	3.24	0.89	ปานกลาง
10. ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าพูดคุยหรือสอบถามผู้อื่น	2.55	0.64	ปานกลาง
11. ไม่สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาสารสนเทศของกลุ่มการพยาบาล	3.23	0.99	ปานกลาง
รวม	3.01	0.67	ปานกลาง
ด้านสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์			
12. ภาระงานมีมากจึงไม่มีเวลาในการใช้สารสนเทศ	2.43	0.85	น้อย
13. ทำงานในสถานที่ห่างไกลแหล่งสารสนเทศ	2.91	0.80	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้สารสนเทศ	\bar{X}	S.D	แปลความ
ด้านสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ (ต่อ)			
14. แหล่งสารสนเทศที่ใช้บริการไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการใช้สารสนเทศ เช่น เครื่องถ่ายเอกสาร คอมพิวเตอร์สำหรับคั่นอินเทอร์เน็ท	2.78	0.89	ปานกลาง
15. ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลไม่ตรงกับความต้องการใช้งาน เช่น ข้อมูลของแต่ละงานไม่เชื่อมโยงกัน ข้อมูลไม่ครบ เป็นต้น	2.74	0.84	ปานกลาง
รวม	2.71	0.65	ปานกลาง
ด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศ			
16. จำกัดการให้บริการเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มคน	2.63	0.87	ปานกลาง
17. มีสารสนเทศให้บริการจำนวนน้อย	2.62	0.88	ปานกลาง
18. มีสารสนเทศไม่ตรงความต้องการ	2.71	0.99	ปานกลาง
19. สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ทันสมัย	2.45	0.82	น้อย
20. ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง	2.81	0.66	ปานกลาง
21. มีสารสนเทศน้อยหรือไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	2.68	0.78	ปานกลาง
22. ไม่มีการคัดกรองสารสนเทศที่ดีสำหรับให้บริการ	2.75	0.81	ปานกลาง
23. เข้าถึงยาก เช่น ต้องเดินทางไปด้วยตนเอง ไม่มีบริการผ่านเว็บไซต์ ไม่มีบริการสอบถามทางโทรศัพท์	2.60	0.83	ปานกลาง
24. ไม่มีแหล่งสารสนเทศให้การสืบค้นนอกเวลาราชการ	2.58	0.87	ปานกลาง
รวม	2.65	0.61	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	2.87	0.58	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพมีปัญหาในการใช้สารสนเทศทุกด้านโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.87$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีปัญหาการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ปัญหาที่มาจากลักษณะเฉพาะบุคคล ($\bar{X}=3.21$) รองลงมาคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=3.11$) และด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X}=3.01$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นข้อ พบว่าพยาบาลมีปัญหาการใช้สารสนเทศที่มาจากลักษณะเฉพาะบุคคลในเรื่องความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ใน

ระดับมากเพียงข้อเดียว ($\bar{X}=3.69$) รองลงมาเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมากกว่า 3.20 ขึ้นไป มี 3 ข้อ คือ ปัญหาค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ ($\bar{X}=3.26$) รองลงมา คือ ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ทางการพยาบาลจึงไม่เข้าใจคำถามหรือคำศัพท์เฉพาะ ($\bar{X}=3.24$) และไม่สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาสารสนเทศกลุ่มการพยาบาล ($\bar{X}=3.23$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่พยาบาลวิชาชีพมีปัญหาค่าการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับน้อย คือ สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ทันสมัย ($\bar{X}=2.45$) และภาระงานมีมากจึงไม่มีเวลาในการใช้สารสนเทศ ($\bar{X}=2.43$) ตามลำดับ

6. เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ
จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน

ทรัพยากรสารสนเทศ	ประสบการณ์การทำงาน					F
	1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	11 – 15 ปี	มากกว่า 15 ปี		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
สื่อสิ่งพิมพ์						
1. หนังสือตำราวิชาการทางการแพทย์	3.92	3.82	3.86	3.88		0.27
2. หนังสือตำราวิชาการทางการพยาบาล	4.11	4.04	4.11	4.20	1.13	
3. พจนานุกรม	3.88	3.78	3.85	3.96	1.40	
4. สารานุกรม	3.63	3.47	3.70	3.53		0.96
5. คู่มือ	3.85	3.80	3.80	3.82		0.11
6. วารสารวิชาการภาษาไทย	3.67	3.58	3.64	3.71		0.49
7. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ	3.27	3.05	3.26	3.30	1.10	
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล	3.66	3.05	3.50	3.69	1.12	
9. เอกสารการประชุมสัมมนา	3.25	3.17	3.1	3.1	3.26	0.25
10. เวชระเบียน	3.58	3.46	3.46	3.55		0.40
11. มันทึกทางการพยาบาล	3.80	3.76	3.76	3.71		0.13
12. ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	3.85	3.80	3.83	3.80		0.07
รวม	3.70	3.60	3.66	3.70		0.73
สื่อโสตทัศน						
13. วีดิทัศน์	3.71	3.53	3.52	3.71		1.08
รวม	3.71	3.53	3.52	3.71		1.08
สื่ออิเล็กทรอนิกส์						
14. วีซีดีและดีวีดี	3.37	3.18	3.17	3.41	1.38	
15. ฐานข้อมูลออนไลน์	3.20		3.04	3.19	3.15	0.49
16. วารสารอิเล็กทรอนิกส์	3.18	3.04	3.16	3.12		0.38
17. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	3.18	3.00	3.07	3.20		0.64
รวม	3.22	3.07	3.15	3.22		0.62
รวมทั้งหมด	3.59	3.47	3.53	3.59		0.81

$$F_{(.05; df 3,311)} = 2.62$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 6 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันมีการใช้
ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวม แต่ละประเภท และรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย
ข้อ 1

7. เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน		แหล่งสารสนเทศ				F
		1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 15 ปี	
		\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	
ห้องสมุด						
1.	ห้องสมุดประจำโรงพยาบาลที่สังกัด	3.53	3.46	3.53	3.55	0.32
2.	ห้องสมุด/มุมหนังสือประจำแผนก	3.55	3.36	3.46	3.38	0.82
3.	ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	3.76	3.46	3.49	3.80	2.20
4.	ห้องสมุดขององค์กรการพยาบาล	3.18	3.00	3.13	3.22	0.45
	รวม	3.50	3.32	3.40	3.49	1.44
บุคคล						
5.	แพทย์สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน	3.70	3.59	3.61	3.65	0.25
6.	แพทย์สังกัดโรงพยาบาลอื่น	3.11	2.80	2.97	3.00	1.03
7.	พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน	4.05	3.91	4.04	4.05	0.20
8.	พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลอื่น	3.36	3.12	3.26	3.30	1.01
9.	บุคลากรทางการแพทย์อื่น	3.30	2.93 ^b	3.10	3.38 ^a	2.76*
10.	ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย	3.99	3.74	3.86	3.93	1.16
	รวม	3.57	3.36	3.48	3.55	1.44
สื่อมวลชน						
11.	โทรทัศน์	3.36	3.16	3.81	3.36	1.19
12.	วิทยุ	3.30 ^a	2.87 ^b	3.08	3.17	3.22*
	รวม	3.33	3.01	3.23	3.26	2.32
เหตุการณ์และสถานที่						
13.	การประชุมการพยาบาลแห่งชาติ ของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย	3.52	3.24	3.31	3.44	1.62
14.	การจัดประชุมวิชาการที่หน่วยงาน ทางการพยาบาลจัดขึ้น	3.62	3.51	3.53	3.55	0.32
15.	กิจกรรมการจัดการความรู้ของ แผนก/โรงพยาบาล	3.58	3.50	3.61	3.55	0.34
	รวม	3.57	3.42	3.48	3.51	0.72

ตาราง 7 (ต่อ)

ประสพการณ์การทำงาน แหล่งสารสนเทศ	1 - 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 15 ปี	มากกว่า 15 ปี	F
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	
อินเทอร์เน็ต					
16. เว็บไซต์ของโรงพยาบาล	3.46	3.30	3.32	3.36	0.76
17. เว็บไซต์ขององค์กรการพยาบาล	3.61	3.44	3.62	3.44	1.01
18. เว็บไซต์ของสถาบันศึกษา	3.60	3.45	3.49	3.49	0.39
19. เว็บบล็อก	3.22	2.89	3.08	3.07	1.80
20. เว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์	3.66	3.59	3.56	3.55	0.22
21. RSS	3.18 ^a	2.68 ^b	3.05 ^a	3.12	3.12*
22. อีเมล	3.42	3.16	3.32	3.23	0.94
รวม	3.45	3.22	3.35	3.32	1.56
รวมทั้งหมด	3.50	3.28	3.40	3.44	1.57

$$F_{(.05; df 3,311)} = 2.62$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 7 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดยรวม และแต่ละประเภทแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการใช้แหล่งสารสนเทศแตกต่างกันในเรื่องการใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์อื่น การใช้แหล่งสื่อมวลชนที่เป็นวิทยุ และการใช้แหล่งสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ RSS แต่เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้สถิติของดันแคน (Duncan) พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี ($\bar{X} = 3.38$) มีการใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์อื่นมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี ($\bar{X} = 2.93$) ส่วนพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 1-5 ปี ($\bar{X} = 3.30$) มีการใช้แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่เป็นวิทยุมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี ($\bar{X} = 2.87$) และพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานในช่วง 1-5 ปี ($\bar{X} = 3.18$) และมากกว่า 15 ปี ($\bar{X} = 3.12$) มีการใช้สารสนเทศที่เป็นแหล่งอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ RSS มากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี ($\bar{X} = 2.68$)

8. เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารสนเทศ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	ประสบการณ์การทำงาน					F
	1 - 5ปี	6 - 10ปี	11 - 15ปี	มากกว่า 15ปี		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
ด้านลักษณะเฉพาะบุคคล						
1. ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ	3.25	3.26	3.16	3.04	0.75	
2. ไม่ทราบว่าสารสนเทศที่ต้องการมีอยู่ที่ไหน	3.23	3.05	3.04	2.90	1.41	
3. ไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาสารสนเทศ	3.70	3.75	3.80	3.46	1.68	
4. ขาดทักษะในการอ่านสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น	3.05	2.79	2.94	2.79	1.49	
รวม	3.30	3.21	3.23	3.05	1.42	
ด้านเศรษฐกิจ						
5. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศ	3.00	3.07	3.02	2.79	1.18	
6. ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ	3.12	3.23	3.16	2.88	1.77	
7. ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์	3.26	3.37	3.23	3.09	0.95	
8. ค่าพิมพ์ผลการสืบค้น	3.05	3.16	3.13	2.84	1.58	
รวม	3.10	3.21	3.14	2.90	1.44	
ด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล						
9. ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ทางการพยาบาลจึงไม่เข้าใจคำถามหรือคำศัพท์เฉพาะ	3.28	3.27	3.23	3.15	0.30	
10. ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าพูดคุยหรือสอบถามผู้อื่น	2.65	2.54	2.55	2.44	1.20	
11. ไม่สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาสารสนเทศของกลุ่มการพยาบาล	3.20	3.33	3.17	3.15	0.57	
รวม	3.04	3.05	2.99	2.92	0.58	
ด้านสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์						
12. ภาระงานมีมากจึงไม่มีเวลาในการใช้สารสนเทศ	2.50	2.45	2.38	2.36	0.38	
13. ทำงานในสถานที่ห่างไกลแหล่งสารสนเทศ	2.93	2.95	2.92	2.69	0.57	
14. แหล่งสารสนเทศที่ใช้บริการไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการใช้สารสนเทศ	2.78	2.83	2.77	2.69	0.32	

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	ประสบการณ์การทำงาน				F
	1 - 5ปี	6 - 10ปี	11 - 15ปี	มากกว่า 15ปี	
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	
ด้านสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ (ต่อ)					
15. ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลไม่ตรงกับความต้องการใช้งาน	2.83	2.73	2.80	2.60	1.03
รวม	2.76	2.74	2.72	2.61	0.72
ด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศ					
16. จำกัดการให้บริการเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มคน	2.72	2.61	2.70	2.47	1.10
17. มีสารสนเทศให้บริการจำนวนน้อย	2.68	2.66	2.59	2.49	0.70
18. มีสารสนเทศไม่ตรงความต้องการ	2.76	2.72	2.71	2.61	0.27
19. สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ทันสมัย	2.61	2.37	2.44	2.39	1.44
20. ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง	2.91	2.82	2.74	2.73	1.18
21. มีสารสนเทศน้อยหรือไม่ครบถ้วนสมบูรณ์	2.82	2.68	2.68	2.49	2.13
22. ไม่มีการคัดกรองสารสนเทศที่ดีสำหรับให้บริการ	2.88	2.78	2.68	2.60	1.63
23. เข้าถึงยาก	2.66	2.61	2.44	2.66	1.05
24. ไม่มีแหล่งสารสนเทศให้การสืบค้นนอกเวลาราชการ	2.63	2.51	2.87	2.75	0.61
รวม	2.74	2.66	2.61	2.55	1.25
รวมทั้งหมด	2.91	2.90	2.87	2.75	1.39

$$F_{(.05; df 3,311)} = 2.62$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 8 แสดงว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีปัญหาในการใช้สารสนเทศทุกประเภทโดยรวม แต่ละประเภท และรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

9. เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน

แผนกที่ปฏิบัติงาน ทรัพยากรสารสนเทศ	อายุกรรม	ศัลยกรรม	สูติ-นรีเวชฯ		กุมารเวชฯ	อุบัติเหตุและฉุกเฉิน		ออร์โธปิดิกส์	อื่นๆ	F
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
สื่อสิ่งพิมพ์										
1. หนังสือตำราวิชาการทางการแพทย์	3.82	3.86	3.97		3.66		3.95	3.95	3.86	0.95
2. หนังสือตำราวิชาการทางการพยาบาล	4.06	4.17		4.15	4.08		4.15	4.04	4.08	0.40
3. พจนานุกรม	3.77	3.91		3.97	3.75		3.91		3.84 3.84	0.79
4. สารานุกรม	3.57	3.46		3.77	3.31 3.7		5 . 3.60	3.55		1.37
5. คู่มือ	3.84	3.82		3.77	3.77		3.75	3.88	3.86	0.30
6. วารสารวิชาการภาษาไทย	3.55	3.68		3.77	3.48		3.68	3.73		3.57 0.90
7. วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ	3.22	3.13		3.26	3.06		3.24	3.28	3.22	0.26
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล	3.68	3.44	3.73	3.40	3.66	3.62	3.53			1.03
9. เอกสารการประชุมสัมมนา	3.28	3.11	3.31		3.06	3.28	3.26	3.17		0.61
10. เวชระเบียน	3.46	3.64	3.40	3.51			3.62	3.51	3.62	0.46
11. บันทึกทางการพยาบาล	3.73	3.91	3.64	3.91			3.62	3.66	3.84	1.08
12. ผลการตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ	3.75	3.97	3.62	4.04	3.68	3.75	3.91			1.77
รวม	3.65	3.67	3.70	3.59			3.68	3.68	3.67	0.20

ตาราง 9 (ต่อ)

แผนกที่ปฏิบัติงาน		ทรัพยากรสารสนเทศ							F
ทรัพยากรสารสนเทศ	อายุกรรม	คลังกรรม	สตูดิโอ-นริเวชช	กุมารเวชช	อุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ออร์โธปิดิกส์	อื่นๆ		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
สื่อโสตทัศน									
13. วีดิทัศน์	3.66	3.57	3.71	3.44	3.62	3.60	3.66	0.41	
รวม	3.66	3.57	3.71	3.44	3.62	3.60	3.66	0.41	
สื่ออิเล็กทรอนิกส์									
14. วีซีดีและดีวีดี	3.35	3.28	3.33	3.08	3.31	3.28	3.41	0.40	
15. ฐานข้อมูลออนไลน์	3.20	3.13	3.20	2.95	3.17	3.15	3.15	0.34	
16. วารสารอิเล็กทรอนิกส์	3.20	3.06	3.20	2.96	3.11	3.15	3.17	0.38	
17. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์	3.13	3.07	3.11	2.94	3.08	3.16	3.15	0.24	
รวม	3.22	3.13	3.21	2.98	3.17	3.18	3.19	0.37	
รวมทั้งหมด	3.55	3.54	3.58	3.44	3.55	3.56	3.54	0.28	

$$F_{(.05; df 6, 308)} = 2.12$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 9 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวม แต่ละประเภท และในรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย 4

10. เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน

แหล่งสารสนเทศ	อายุกรรม	แผนกที่ปฏิบัติงาน							F
		ศัลยกรรม	สูติ-นรีเวช	กุมารเวช	อุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ออร์โธปิดิกส์	อื่นๆ		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	
ห้องสมุด									
1. ห้องสมุดประจำโรงพยาบาลที่สังกัด	3.55	3.44	3.60	3.33	3.55	3.66	3.46		1.26
2. ห้องสมุด/มุมหนังสือประจำแผนก	3.60	3.37	3.37	3.42	3.11	3.44		3.51	0.54
3. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย	3.62	3.53	3.62	3.44	3.73	3.64		3.71	0.39
4. ห้องสมุดขององค์กรการพยาบาล	3.15	3.11	3.20	3.53	3.28	3.15	3.08		0.45
รวม	3.48	3.36	3.45	3.26	3.47	3.37	3.44		0.46
บุคคล									
5. แพทย์สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน	3.82	3.53	3.73	3.53	3.60		3.64	3.66	0.62
6. แพทย์สังกัดโรงพยาบาลอื่น	2.93	2.95	2.97	2.77	3.00		3.01	3.08	0.29
7. พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน	4.04	4.02	4.17	3.88	4.04		4.06	3.91	0.62
8. พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลอื่น	3.11	3.20	3.35	3.02	3.11		3.33	3.02	0.64
9. บุคลากรทางการแพทย์อื่น	3.17	3.28	3.08	3.11	3.13		3.15	3.13	0.16
10. ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย	3.95	3.75	3.97	3.77	3.87	3.80	3.82		0.61
รวม	3.54	3.45	3.55	3.35	3.48	3.50	3.47		0.34

ตาราง 10 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	แผนกที่ปฏิบัติงาน								F	
	อายุรกรรม	ศัลยกรรม	สูติ-นรีเวช	กุมารเวช	อุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ออร์โธปิดิกส์	อื่นๆ			
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
สื่อมวลชน										
11. โทรทัศน์	3.51	3.13	3.37	3.08	3.24	3.42	3.33		1.23	
12. วิทยุ	3.15	3.06	3.15	2.88	3.13	3.04		3.17	0.49	
รวม	3.33	3.10	3.26	2.98	3.18	3.23	3.25		0.49	
เหตุการณ์และสถานที่										
13. การประชุมการพยาบาลแห่งชาติของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย	3.37	3.33	3.51	3.11	3.46	3.42	3.37		0.90	
14. การจัดประชุมวิชาการที่หน่วยงานทางการพยาบาลจัดขึ้น	3.62	3.46	3.73	3.26	3.62	3.62	3.55		1.70	
15. กิจกรรมการจัดการความรู้ของแผนก/โรงพยาบาล	3.60	3.55	3.57	3.46	3.53	3.60	3.57		0.18	
รวม	3.53	3.45	3.60	3.28	3.54	3.55	3.50		0.97	
อินเทอร์เน็ต										
16. เว็บไซต์ของโรงพยาบาล	3.40	3.33	3.11	3.33	3.24	3.46	3.44		0.52	
17. เว็บไซต์ขององค์กรการพยาบาล	3.57	3.44	3.60	3.40		3.48		3.60	3.57	0.39
18. เว็บไซต์ของสถาบันศึกษา	3.53	3.44	3.17	3.17		3.62		3.57	3.51	1.51
19. เว็บบล็อก	3.06	3.11	3.04	3.00		3.00		3.06	3.11	0.10
20. เว็บไซต์ขายส่งคอมพิวเตอร์	3.53	3.53	3.68	3.37	3.66	3.68	3.68			0.83

ตาราง 10 (ต่อ)

แหล่งสารสนเทศ	แผนกที่ปฏิบัติงาน									F			
	อายุกรรม		ศัลยกรรม		สูติ-นรีเวช		กุมารเวช		อุบัติเหตุและฉุกเฉิน		ออร์โธปิดิกส์	อื่นๆ	
	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}	\bar{x}		\bar{x}	\bar{x}	
อินเทอร์เน็ต (ต่อ)													
21. RSS	3.00	3.03	3.06	2.77	3.04	3.00	2.97						0.26
22. อีเมล				3.35	3.24	3.22	3.17	3.17	3.28	3.40			0.22
รวม				3.35	3.30	3.38	3.18	3.32	3.38	3.38			0.23
รวมทั้งหมด				3.45	3.35	3.46	3.24	3.41	3.44	3.42			0.55

$$(.05; df 6,308) = 2.12$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 10 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่แตกต่างกันมีการใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดยรวม แต่ละแหล่ง และรายข้อแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 5

11 . เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศ จำแนกตามแผนกที่ปฏิบัติงาน

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	อายุกรรม	แผนกที่ปฏิบัติงาน				อุบัติเหตุและฉุกเฉิน	ออร์โธปิดิกส์ อื่นๆ		F
		ศัลยกรรม		สูติ-นรีเวชฯ กุมารเวชฯ			X̄	X̄	
		X̄	X̄	X̄	X̄				
ด้านลักษณะเฉพาะบุคคล									
1. ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ		3.28	3.13	3.17	3.22	3.28	3.13	3.24	0.15
2. ไม่ทราบว่าสารสนเทศที่ต้องการมีอยู่ที่ไหน		3.17	3.02	3.08	3.11	3.17	3.02	3.08	0.39
3. ไม่ชำนาญในการใช้ คอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาสารสนเทศ		3.48	3.82	3.64	3.80	3.48	3.82	3.64	0.69
4. ขาดทักษะในการอ่านสารสนเทศที่เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น		2.93	2.93	2.88	2.97	2.93	2.93	2.88	0.33
รวม		3.22	3.22	3.20	3.27	3.22	3.08	3.23	0.95
ด้านเศรษฐกิจ									
5. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศ		3.04	2.95	2.91	3.06	3.00	2.91	3.04	0.20
6. ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ		3.15	3.06	3.08	3.17	3.13	3.04	3.20	0.16
7. ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์		3.37	3.13	3.33	3.26	3.37	3.13	3.33	0.34
8. ค่าพิมพ์ผลการสืบค้น		3.13	3.00	2.97	3.20	3.13	3.00	3.20	0.38
รวม		3.17	3.03	3.17	3.11	2.99	2.92	3.07	0.21

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการใช้สารสนเทศ อายุกรรม	แผนกที่ปฏิบัติงาน							F	
	ศัลยกรรม		สูติ-นรีเวช	กุมารเวช	อุบัติเหตุและฉุกเฉิน		ออร์โธปิดิกส์ อื่นๆ		
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}		
ด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล									
9. ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ทางการพยาบาลจึง ไม่เข้าใจคำถามหรือคำศัพท์เฉพาะ	3.13	3.37	3.03	3.42	3.22	3.17	3.31	0.89	
10. ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่า พูดคุยหรือสอบถามผู้อื่น	2.53	2.55	2.60	2.55	2.60	2.40	2.6	2	0.59
11. ไม่สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา สารสนเทศของกลุ่มการพยาบาล	3.17	3.26	3.08	3.44	3.15	3.20	3.28	0.61	
รวม	2.94	3.06	2.92	3.14	2.99	2.92	3.07	0.69	
ด้านสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์									
12. ภาระงานมีมากจึงไม่มีเวลาในการใช้สารสนเทศ	2.42	2.42	2.37	2.46	2.44	2.40	2.51	0.12	
13. ทำงานในสถานที่ห่างไกลแหล่งสารสนเทศ	2.93	2.95	2.66	3.13	2.80	2.86	3.02	1.60	
14. แหล่งสารสนเทศที่ให้บริการไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการ ใช้สารสนเทศ	2.82	2.75	2.73	2.88	2.80	2.68	2.80	0.23	
15. ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลไม่ตรงกับ ความต้องการใช้งาน	2.77	2.75	2.62	2.88	2.68	2.64	2.86	0.68	
รวม	2.73	2.72	2.60	2.84	2.6	2.65	2.80	0.75	

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาการใช้สารสนเทศ	อายุกรรม	แผนกที่ปฏิบัติงาน							F		
		ศัลยกรรม		สูติ-นรีเวชฯ		กุมารเวชฯ		อุบัติเหตุและฉุกเฉิน		ออร์โธปิดิกส์	อื่นๆ
		\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}				
ด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศ											
16. จำกัดการให้บริการเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มคน		2.68	2.57	2.46	2.84	2.55	2.55			2.75	1.02
17. มีสารสนเทศให้บริการจำนวนน้อย		2.62	2.64	2.51	2.73		2.64		2.53	2.66	0.33
18. มีสารสนเทศไม่ตรงความต้องการ		2.80	2.66	2.68	2.84	2.75			2.57	2.64	0.39
19. สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ทันสมัย		2.62	2.35	2.33	2.66	2.40	2.31	2.48			1.36
20. ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง		2.88	2.77	2.62 ^b	3.04 ^a	2.68	2.75	2.91			2.19*
21. มีสารสนเทศน้อยหรือไม่ครบถ้วนสมบูรณ์		2.80	2.60	2.55	2.84	2.62	2.57	2.77			1.05
22. ไม่มีการคัดกรองสารสนเทศที่ดีสำหรับให้บริการ		2.77	2.66	2.66	2.86		2.68		2.68	2.91	0.69
23. เข้าถึงยาก		2.42	2.68	2.66	2.53		2.77		2.57	2.55	0.89
24. ไม่มีแหล่งสารสนเทศให้การสืบค้นนอก		2.57	2.55	2.71	2.44		2.71		2.60	2.51	0.56
เวลาราชการ											
รวม		2.68	2.61	2.58	2.75	2.64	2.57	2.69			0.52
รวมทั้งหมด		2.90	2.86	2.81	2.97		2.87		2.79	2.92	0.53

$$F_{(.05; df 6,308)} = 2.12$$

a ใช้กำกับค่าเฉลี่ยที่มีค่ามากกว่าค่าที่มี b กำกับ

จากตาราง 11 แสดงว่าพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวได้ว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 6

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศแตกต่างกันในด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศที่ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง แต่เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้สถิติของดันแคน (Duncan) พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวชกรรม ($\bar{X} = 3.04$) มีปัญหาในการใช้สารสนเทศด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศที่ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรงมากกว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติ - นรีเวชกรรม ($\bar{X} = 2.62$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน สรุปผลตามลำดับดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร
5. เพื่อเปรียบเทียบทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน
6. เพื่อเปรียบเทียบแหล่งสารสนเทศที่ใช้ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน
7. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

1. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน
2. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศแตกต่างกัน
3. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาในการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

4. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่สังกัดแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศแตกต่างกัน

5. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่สังกัดแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศแตกต่างกัน

6. พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานครที่สังกัดแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีปัญหาในการใช้สารสนเทศแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร นำมาจากประชากรข้างต้น โดยวิธีการสุ่มแบบโควตาแบ่งชั้น (Quota Stratified random sampling)ตามโรงพยาบาล และแผนกที่ปฏิบัติงาน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 607-610)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามการใช้สารสนเทศพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทางการพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางการพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณ

ค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ตอนที่ 4 การใช้แหล่งสารสนเทศทางการพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาการใช้สารสนเทศทางการพยาบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

5 ระดับ

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด 5 ระดับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังกองการพยาบาลของโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช และโรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า จำนวน 360 ฉบับ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่ากลุ่มตัวอย่างเพื่อเฝ้าไว้ในกรณีที่แบบสอบถามที่ได้รับกลับมาอาจไม่สมบูรณ์ โดยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 327 ชุด และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ผลจำนวนทั้งสิ้น 315 ชุด

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการประมวลผลด้วยโปรแกรมคำนวณทางสถิติ ดังนี้

4.1 ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 2-5 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้ แหล่งสารสนเทศที่ใช้ และปัญหาการใช้สารสนเทศ

4.3 ใช้ค่า F-test เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปริมาณการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน หากพบความแตกต่างจะทดสอบรายคู่ใช้วิธีของดันแคน (Duncan) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญไว้ที่ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

พยาบาลวิชาชีพมีประสบการณ์การทำงานอยู่ในช่วง 6-10 ปี รองลงมาคือ 1-5 ปี 11-15 ปี และมากกว่า 15 ปี ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในแต่ละแผนกในสัดส่วนที่เท่ากัน

2. วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ

พยาบาลวิชาชีพมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ รองลงมา คือ เพื่อการค้นคว้าวิจัย และเพื่อการปฏิบัติงาน

3. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ

พยาบาลวิชาชีพมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละประเภท พบว่าทรัพยากรสารสนเทศที่พยาบาลวิชาชีพใช้ในระดั้มาก คือ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศน์ ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีการใช้อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าพยาบาลวิชาชีพใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ตำราทางวิชาการทางการแพทย์ ตำราวิชาการทางการพยาบาล และพจนานุกรม ตามลำดับ สื่อโสตทัศน์ใช้มากที่สุด คือ วีดิทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้ในระดับปานกลาง คือ วีซีดีและดีวีดี

4. การใช้แหล่งสารสนเทศ

พยาบาลวิชาชีพมีการใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละประเภท พบว่าแหล่งสารสนเทศที่สูงสุดในระดับมาก คือ เหตุการณ์และสถานที่ที่มีการใช้สูงสุดอยู่ในระดับมากเพียงแหล่งเดียว ส่วนแหล่งสารสนเทศอื่น มีการใช้อยู่ในระดับปานกลางซึ่งแหล่งที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 2 ลำดับแรก คือ บุคคล และห้องสมุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าพยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นเหตุการณ์และสถานที่ในระดับมาก 2 ลำดับแรก คือ การจัดประชุมวิชาการที่หน่วยงานทางการแพทย์จัดขึ้น และกิจกรรมการจัดการความรู้ของแผนกหรือของโรงพยาบาล รองลงมาแหล่งสารสนเทศที่ใช้ในระดับปานกลาง คือ บุคคล ซึ่งได้แก่ พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน ผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย และแพทย์สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน และห้องสมุด ซึ่งได้แก่ห้องสมุดของของมหาวิทยาลัย และห้องสมุดโรงพยาบาลที่สังกัด

5. ปัญหาการใช้สารสนเทศ

พยาบาลวิชาชีพมีปัญหาการใช้สารสนเทศทางการแพทย์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัญหาการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านโดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ปัญหาที่มาจากลักษณะเฉพาะบุคคล ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าปัญหาหลักเฉพาะบุคคล ได้แก่ ความชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาสารสนเทศ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ การสืบค้นสารสนเทศออนไลน์ และปัญหาด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้แก่ ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ทางการแพทย์ จึงไม่เข้าใจคำถามหรือคำศัพท์เฉพาะ และการไม่สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาสารสนเทศกลุ่มการพยาบาล

6. ผลการเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่า

6.1 พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวม รายประเภท และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 1

6.2 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวม รายประเภท และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4

7. ผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่า

7.1 พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีการใช้แหล่งสารสนเทศโดยรวมและแต่ละแหล่งไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์อื่นมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 1-5 ปี ใช้แหล่งสื่อมวลชนที่เป็นวิทยุมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี และพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 1-5 ปี และมากกว่า 15 ปี ใช้แหล่งอินเทอร์เน็ตที่เป็น RSS มากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี

7.2 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกัันมีในการใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดยรวม แต่ละแหล่ง และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 5

8. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่า

8.1 พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกััน มีปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 3

8.2 พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกต่างกัันมีปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 6 โดยพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวชกรรม มีปัญหาด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศ คือ ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง มากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติ-นรีเวชกรรม

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศ พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ รองลงมาคือเพื่อการค้นคว้าวิจัย และเพื่อการปฏิบัติงาน

พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ให้บริการพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน โดยมีความรับผิดชอบต่อนตนเองในการพัฒนาความรู้ ทักษะและสติปัญญาเพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่เฉพาะด้านของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพในการสนใจศึกษาความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้และความสามารถตามหลักวิชาชีพเพียงพอสำหรับการให้พยาบาลหรือช่วยเหลือดูแลผู้อื่น รวมทั้งศึกษาค้นคว้าเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบริการพยาบาล แลกเปลี่ยนและเผยแพร่ความรู้ระหว่างสมาชิกพยาบาลและสังคม เพื่อร่วมกันสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพการพยาบาล (อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย. 2545: 71-73) ในปัจจุบันวิทยาการความรู้ใหม่ๆ ทางการแพทย์และพยาบาลมีการพัฒนาค่อนข้างเร็ว พยาบาลจึงจำเป็นต้องติดตามความรู้ด้านทางการพยาบาลและทางการแพทย์อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของโรคที่เกิดขึ้นใหม่ วิธีการรักษาและวิธีการพยาบาลผู้ป่วย เทคโนโลยีทางการแพทย์ต่างๆ อุปกรณ์ที่ใช้ในการบำบัดทางการแพทย์ ตลอดจนพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวงการสาธารณสุขทั้งในประเทศและต่างประเทศ พยาบาลจึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของวิทยาการต่างๆ รวมทั้งต้องศึกษาค้นคว้าวิทยาการความรู้ใหม่เพื่อตอบปัญหาหรือข้อสงสัยของตนเอง และช่วยให้เข้าใจวิทยาการความรู้ที่ศึกษาได้อย่างลึกซึ้งมากขึ้น กอปรกับพยาบาลเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มี

ความสำคัญในการปฏิบัติงานและรับผิดชอบต่อชีวิตผู้ป่วย ดังนั้นการใช้สารสนเทศที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะหากปฏิบัติงานผิดพลาดอาจเกิดอันตรายถึงชีวิตได้

การใช้สารสนเทศเพื่อ การค้นคว้าวิจัยเป็นงานหนึ่งที่พยาบาลวิชาชีพจะต้องให้ความสำคัญ เพราะการทำวิจัยเป็นบทบาทและหน้าที่หนึ่งของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องทำวิจัยเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาล (สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา. 2549: 8) รวมทั้งพันธกิจของโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหมกำหนดให้พยาบาลผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพระดับระดับสากลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาบริการสุขภาพที่จัดให้แก่ผู้ป่วย (กองวิทยาการกรมแพทยทหารบก. 2542: 2) ผลจากการวิจัยจะช่วยในการสนับสนุนข้อวินิจฉัยทางการแพทย์และพยาบาล สามารถใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานทางการพยาบาล และเป็นนวัตกรรมหรือวิทยาการที่ช่วยในการตัดสินใจและการวินิจฉัยโรค ทำให้แก้ปัญหาและสามารถรักษาอาการผู้ป่วยได้ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลเลียมและโรเซลไลน์ (Willams; & Roeseline. 2009) ที่ศึกษาความต้องการและพฤติกรรมการค้นหาสารสนเทศของพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยคลอเลจ ประเทศไนจีเรียพบว่าพยาบาลมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาความรู้มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรณ สรรพพิทยากุล (2543) ที่ได้ศึกษาการใช้สารสนเทศด้านการพยาบาลของพยาบาลโรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าพยาบาลมีวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้ตนเองเช่นกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเวกแฮม (Wakeham. 1992) แกรนด์ (Grand. 1997) และโลภี อุนรุต (2546) ที่พบว่าพยาบาลมีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานในการดูแลรักษาพยาบาลผู้ป่วย

2. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลที่สำคัญตามสภาการพยาบาล (2553: ออนไลน์) กำหนด ได้แก่ การปฏิบัติการพยาบาลมารดาและทารก และการผดุงครรภ์ การพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ การพยาบาลจิตเวช การพยาบาลอนามัยชุมชน และการรักษาพยาบาลขั้นต้น เป็นกรปฏิบัติการที่ครอบคลุมทุกด้านของการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ซึ่งในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องใช้สารสนเทศเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจหรือประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ (รัตน ทองสวัสดิ์. 2541: 4) เมื่อพิจารณาทรัพยากรสารสนเทศในแต่ละประเภท พบว่าพยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์สูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ตำราวิชาการทางการพยาบาล ตำราทางวิชาการทางการแพทย์ และพจนานุกรมที่เกี่ยวกับทางการแพทย์และพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมได้จัดให้บริการทรัพยากรสารสนเทศสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่เพราะสามารถหยิบจับใช้งานได้สะดวก จัดหาได้ง่ายเนื่องจากมีจำหน่ายในท้องตลาดหรือจ่ายแจกตามหน่วยงานต่าง ๆ และเป็นสื่อที่ยังคงแพร่หลายใช้อยู่ในปัจจุบัน ตำราวิชาการทางการพยาบาล ตำราทางวิชาการ

ทางการแพทย์ และพจนานุกรมที่เกี่ยวกับทางการแพทย์และพยาบาล นั้นจัดทำโดยผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านการพยาบาล จึงเป็นสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ สามารถใช้เป็นคู่มือหรือเอกสารอ้างอิงในการ ปฏิบัติงานได้ และจากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าพบว่าโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหมทุกแห่ง ในทุกแผนกมีมุมหนังสือให้บริการแก่พยาบาลที่ปฏิบัติงานในแต่ละแผนก สิ่งพิมพ์ที่ให้บริการส่วนใหญ่ประกอบด้วยตำราพื้นฐานทางการแพทย์ การพยาบาลต่าง ๆ บันทึกทางการแพทย์ พยาบาล และหนังสืออ้างอิงทางการแพทย์ เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ พจนานุกรมยาและยา ใหม่ๆ คู่มือการพยาบาล ซึ่งพยาบาลสามารถค้นคว้าและอ้างอิงในการปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก และ ใช้เป็นคู่มือสำหรับรักษาพยาบาลผู้ป่วยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัญญรัตน์ ธิชัย (2544) ได้ ศึกษาความต้องการและการใช้สารสนเทศของอาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ในสถาบันเอกชนที่ พบว่า อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความต้องการใช้สารสนเทศที่เป็น สื่อสิ่งพิมพ์ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ตำราวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรรณ สรร พิทยากุล (2543) งานวิจัยของโสภา อุนรรุท (2546) งานวิจัยของจัส (Just. 2008) และงานวิจัยของ คอกคิลล์ (Cogdill. 2003) พบว่าพยาบาลใช้สารสนเทศในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นหนังสือหรือตำรา วิชาการมากที่สุด

ส่วนสื่อโสตทัศนในรูปแบบ วิดิทัศน์ ซึ่งพบว่าพยาบาลวิชาชีพใช้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากวิดิทัศน์สามารถนำเสนอเนื้อหาได้ทั้งข้อความ ภาพและเสียง ทำให้พยาบาลวิชาชีพ สามารถเรียนรู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติงานได้ง่ายขึ้น และมีเนื้อหาสาริตการปฏิบัติงานพยาบาลในหลาย เรื่อง เช่น การทำคลอด การตรวจร่างกายเด็ก การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย เป็นต้น ในแต่ละแผนกของ โรงพยาบาลยังมีคัมภีร์วิดิทัศน์ให้บริการอยู่จำนวนหนึ่งเนื่องจาก ยังไม่ได้นำไปแปลงหรือบันทึกในรูป สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ได้แก่ ซีดีดี และดีวีดีที่ใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังมีการจัดหา สื่ออิเล็กทรอนิกส์มาทดแทนวิดิทัศน์น้อยมาก จึงทำให้ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ประเภท ซีดีดี และดีวีดีในระดับปานกลาง

3. การใช้แหล่งสารสนเทศ พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีการใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดย รวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแหล่งสารสนเทศที่เป็นเหตุการณ์และสถานที่ที่มีการใช้สูงสุด ได้แก่ การ จัดประชุมวิชาการที่หน่วยงานทางการแพทย์จัดขึ้น และกิจกรรมการจัดการความรู้ของแผนกหรือ ของโรงพยาบาล ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมดังกล่าวทำให้พยาบาลวิชาชีพได้รับสารสนเทศ ที่มีความทันสมัย และสามารถติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวทางวิชาชีพ ตลอดจนได้รับความรู้และ แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากเพื่อนในวิชาชีพเดียวกัน นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพยังมีโอกาสได้เข้า ร่วมกิจกรรมดังกล่าวอยู่เสมอ เพราะผู้บริหารโรงพยาบาลนั้นมีนโยบายส่งเสริมและให้การสนับสนุน พยาบาลในสังกัดให้ได้มีการพัฒนาความรู้โดยการจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ของแต่ละแผนกทุก สัปดาห์ มีการจัดเวทีวิชาการให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ตั้งแต่ภายในแผนกระหว่างแผนกภายใน โรงพยาบาล และระหว่างโรงพยาบาลที่สังกัดกระทรวงกลาโหม เช่น โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดชมี การจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ในแต่ละแผนกสัปดาห์ละครั้ง เป็นต้น อีกทั้งยังสนับสนุนให้เข้าร่วม การประชุมวิชาการ การอบรมและสัมมนาต่าง ๆ ที่หน่วยงานทางการแพทย์และสาธารณสุข และ

หน่วยงานทางการพยาบาลจัดขึ้นทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศอย่างน้อยปีละรวมทั้งโรงพยาบาลยังมีการจัดเวทีวิชาการให้พยาบาลวิชาชีพสามารถเสนอผลงานวิจัย 3-4 ครั้ง เช่น การประชุมการพยาบาลแห่งชาติ ของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย การประชุมวิชาการ ของสภาการพยาบาล และการประชุมวิชาการของสมาคมพยาบาลสี่เหล่า เป็นต้น อีกทั้งสภาการพยาบาล กำหนดการให้คะแนนสะสมของการเข้าร่วมการประชุมหรือการสัมมนาในแต่ละครั้งเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพวิชาชีพทางการพยาบาลอีกด้วยทำให้พยาบาลวิชาชีพมีโอกาสและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมการประชุมและกิจกรรมการจัดการความรู้

แหล่งสารสนเทศที่พยาบาลวิชาชีพใช้รองลงมา คือ แหล่งสารสนเทศบุคคล ซึ่งได้แก่ พยาบาลและแพทย์ที่สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน เนื่องจากการจัดการพยาบาลของโรงพยาบาล สังกัดกระทรวงกลาโหมใช้ระบบพี่เลี้ยง โดยทำงานเป็นทีม ประกอบ พยาบาลพี่เลี้ยงต่อสมาชิกในกลุ่ม 3-4 คน ทำให้การปฏิบัติงานต้องปรึกษาหารือและ แลกเปลี่ยนความรู้ รวมทั้งการคิดแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ทำให้พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคลมากที่สุด และในการปฏิบัติงานการพยาบาลต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งเพื่อนร่วมอาชีพ แพทย์ บุคลากรทางการแพทยอื่น ๆ อยู่เสมอ ทำให้ได้รับสารสนเทศที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน นอกจากนี้ที่พยาบาลวิชาชีพได้เข้าร่วมประชุม อบรม หรือการสัมมนานั้น ทำให้พยาบาลวิชาชีพได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองกับพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลอื่น วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องการความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ซึ่งแหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคลสามารถถ่ายทอดได้ดีกว่าแหล่งสารสนเทศอื่น อีกทั้งผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นผู้ป่วยและครอบครัวผู้ป่วย ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพมีหน้าที่ในการรักษาพยาบาลขั้นต้นในการซักประวัติการเจ็บป่วยของผู้ที่มารับการรักษา (สภาการพยาบาล. 2553: ออนไลน์) เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยและนำมาใช้ในการประกอบการวินิจฉัยและวางแผนการรักษาพยาบาล ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยเหล่านี้อาจได้มาจากการสอบถามจากผู้ป่วยและครอบครัวของผู้ป่วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรพรณ วรรณพิทยากุล (2543) ที่พบว่าพยาบาลใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลที่เป็นผู้ร่วมงานหรือเพื่อนร่วมวิชาชีพในสถาบันเดียวกันในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เวกแฮม (Wakeham. 1992) ที่พบว่าพยาบาลในสหราชอาณาจักร ใช้แหล่งสารสนเทศที่มาจากเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนร่วมชั้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของคอกดิลล์ (Cogdill. 2003) พบว่าพยาบาลเวชปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้แหล่งสารสนเทศบุคคลโดยการปรึกษากับเพื่อนร่วมงาน

สำหรับการใช้สารสนเทศประเภทห้องสมุด พยาบาลวิชาชีพมีการใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดประจำโรงพยาบาลที่สังกัดเป็น 2 ลำดับแรก ที่เป็นเช่นนี้เพราะห้องสมุดประจำโรงพยาบาลเป็นห้องสมุดที่ให้บริการแก่พยาบาลวิชาชีพที่สังกัดในโรงพยาบาลนั้น ๆ เป็นแหล่งที่พยาบาลวิชาชีพสามารถใช้ได้อย่างสะดวก โดยที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการเดินทางเพื่อใช้บริการในห้องสมุด นอกจากนี้พยาบาลวิชาชีพยังใช้แหล่งสารสนเทศห้องสมุดของ

มหาวิทยาลัย เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพส่วนหนึ่งกำลังศึกษาในระดับมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิต ดังนั้นจึงนิยมใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ตนกำลังศึกษาอยู่

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แหล่งสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพข้างต้น ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญรัตน์ ธิชัย (2544) เวกแฮม (Wakeham. 1992) จัส (Just. 2008) และวิลเลียม และโรสไลน์ (Willams; & Roeseline. 2009) ซึ่งล้วนพบว่าพยาบาลใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน คือ ห้องสมุดมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแตกต่างกัน โดยงานวิจัยของธัญญรัตน์ ธิชัย (2544) ที่ศึกษากลุ่มอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศนั้น อาจเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศแตกต่างกันกับประเทศไทย ซึ่งในห้องสมุดต่างประเทศมีความพร้อมด้านทรัพยากรและการบริการสารสนเทศมากกว่าประเทศไทย ประกอบกับพยาบาลวิชาชีพในต่างประเทศมีความรู้สารสนเทศหรือทักษะด้านสารสนเทศ จึงเลือกใช้แหล่งสารสนเทศที่เป็นห้องสมุดซึ่งสามารถให้สารสนเทศและความรู้ด้านการพยาบาลได้ครบถ้วนมากกว่าแหล่งอื่น

4. ปัญหาการใช้สารสนเทศ พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีปัญหาการใช้สารสนเทศโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3 ลำดับแรก คือ ปัญหาที่มาจากลักษณะเฉพาะบุคคล ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อเดียวที่มีปัญหาสูงสุดคือลักษณะเฉพาะบุคคลในเรื่องความไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสารสนเทศบุคคลส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะสารสนเทศเว็บไซต์และฐานข้อมูลออนไลน์ ดังนั้นทักษะพื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ จึงเป็นทักษะที่จำเป็นที่พยาบาลวิชาชีพควรมีเพราะหากขาดทักษะดังกล่าวอาจทำให้ไม่สามารถหาสารสนเทศที่ต้องการได้ อีกทั้งยังเป็นการเสียโอกาสรับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้พยาบาลมีความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวเท่าที่ควร เช่น ห้องสมุดโรงพยาบาลไม่มีการจัดอบรมการสืบค้นสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต ไม่มีการจัดอบรมการสืบค้นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่าง ๆ และจากทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกด้านคอมพิวเตอร์ เช่น จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ไม่เพียงพอต่อบุคลากร ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ไม่เสถียรและค่อนข้างช้าจึงอาจเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดปัญหาและอุปสรรคดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรณ สรรพพิทยากุล (2543) พบว่าพยาบาลขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นสารสนเทศมากที่สุด และงานวิจัยของวิลเลียมและโรสไลน์ (Willams; & Roeseline. 2009) ที่พบว่าการเสริมสร้างความรู้ทางคอมพิวเตอร์จะช่วยให้การค้นหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสนับสนุนกับผลวิจัยเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในข้างต้นที่พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์สูงที่สุดอยู่ในระดับมาก และใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากความไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์ดังกล่าว

ปัญหาที่รองลงมาจาก ลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจในเรื่องค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์เป็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุด

โรงพยาบาลบอกรับฐานข้อมูลไม่ตรงหรือไม่เพียงพอกับความต้องการของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพจึงต้องแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งอื่น เช่น แหล่งสารสนเทศเชิงพาณิชย์ หรือ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสืบค้นข้อมูลในฐานะของบุคลากรภายนอกหรือไม่ใช่ สมาชิกของห้องสมุด เป็นต้น

ส่วนปัญหาด้านสังคมและความสำคัญระหว่างบุคคล ในประเด็นที่ผู้ให้บริการสารสนเทศไม่มีความรู้ทางการพยาบาลจึงไม่เข้าใจคำถามและคำศัพท์เฉพาะ ซึ่งเป็นปัญหาสูงสุดในด้านนี้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะห้องสมุดโรงพยาบาลเป็นห้องสมุดเฉพาะ ที่ให้บริการสารสนเทศเฉพาะวิชาแพทย์ และการพยาบาล ส่วนผู้ให้บริการ คือบรรณารักษ์ซึ่งขาดความรู้ทางการพยาบาลจึงไม่เข้าใจคำถาม หรือศัพท์ทางการแพทย์ ทำให้บรรณารักษ์และพยาบาลมีปัญหาในการสื่อสารหรือไม่เข้าใจคำถาม ก่อให้ความเบื่อกว่าไม่อยากจะใช้บริการเพราะไม่ได้สารสนเทศที่ตรงกับความต้องการหรืออาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างพยาบาลกับบรรณารักษ์

5. การเปรียบเทียบการใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและแผนกที่ปฏิบัติงาน

5.1 การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและแผนกที่ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานและแผนกที่ปฏิบัติงานต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภทโดยรวม รายละเอียด และรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิบัติการพยาบาลเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวางตั้งแต่การดูแลผู้ป่วยรายบุคคลในคลินิก และการบริหารจัดการด้านสุขภาพและการแก้ปัญหาสุขภาพทุกระดับที่มีความซับซ้อน โดยเฉพาะงานสาธารณสุขและงานอนามัยชุมชน พยาบาลทุกคนจำเป็นต้องใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อช่วยลดความเสี่ยงในการสูญเสียสุขภาพและชีวิต ตลอดจนลดความรุนแรงของโรคหรือสถานการณ์ที่ทาลายสุขภาพของผู้ป่วยและประชาชนทั่วไป นอกจากนี้โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมมีนโยบายให้พยาบาลผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสุขภาพของผู้ป่วยตามพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ แต่เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมทางสารสนเทศของแต่ละโรงพยาบาลเหมือนกัน คือ มีข้อจำกัดในการให้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงพยาบาล ซึ่งมีรูปแบบทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการค่อนข้างจำกัด หรือให้บริการสื่อสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งการมีจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของพยาบาล จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานครมีการใช้สารสนเทศ ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณา แสนวา (2542) ที่พบว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

5.2 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งสารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน และปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมีการใช้แหล่งสารสนเทศทุกแหล่งโดยรวม แต่ละแหล่ง ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกันมีการใช้แหล่งสารสนเทศแตกต่างกัน ในเรื่องการใช้แหล่งสารสนเทศประเภทบุคคลที่เป็น บุคลากรทางการแพทย์อื่น เช่น นักกายภาพบำบัด เกสซิก และรังสีวิทยา เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรที่กล่าวมาข้างต้น มีความชำนาญเฉพาะด้านมากกว่าพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งจากสรุป ผลการวิจัย พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 15 ปี มีการใช้แหล่ง สารสนเทศบุคคลที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์อื่นมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การ ทำงานช่วง 6-10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานนานกว่า จะมีความคุ้นเคย กับบุคลากรทางการแพทย์อื่นมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า ส่วน การ ใช้แหล่งสื่อมวลชนที่เป็นวิทยุ เช่น รายการเช่น รายการ Happy & Healthy คลื่น FM 102 MHZ รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อประชาชน คลื่น FM 107.25 MHZ เป็นต้น ซึ่งจากสรุป ผลการวิจัย พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 1-5 ปี มีการใช้แหล่งสารสนเทศ สื่อมวลชนที่เป็นวิทยุมากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี ส่วนการใช้ แหล่งสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ RSS พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การ ทำงานในช่วง 1-5 ปี และมากกว่า 15 ปี มีการใช้สารสนเทศที่เป็นแหล่งอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ RSS มากกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6-10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากพยาบาลวิชาชีพรุ่นใหม่ มักจะสนใจติดตามใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแลกเปลี่ยนความรู้โดยผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต มากกว่าพยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานนานกว่ามักจะไม่สนใจในเรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศซึ่งมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางด้านนี้น้อยกว่า

5.3 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้สารสนเทศจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน พบว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงาน และปฏิบัติงานในที่ แแผนกต่างกันมีปัญหาในการใช้สารสนเทศโดยรวม รายด้าน และรายข้อ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะของงานพยาบาลเป็นงานประจำ ซึ่งในแต่ละวันจะมีการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกัน เช่น ในเวรเช้า มีการทำแผล การจำหน่ายผู้ป่วย การรับส่งผู้ป่วย เป็นต้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกที่ต่างกันมี ปัญหาการใช้สารสนเทศแตกต่างกันในด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศที่ไม่มีสารสนเทศ เฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง โดยพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกกุมารเวชกรรม มีปัญหา ในด้านลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศที่ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรงมากกว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกสูติ - นรีเวชกรรม ทั้งนี้เนื่องจากสารสนเทศทางการพยาบาล เป็นสารสนเทศเฉพาะทาง ซึ่งอาจไม่พบในห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศทั่วไป ประกอบกับแหล่ง สารสนเทศภายในโรงพยาบาล ซึ่งได้แก่ ห้องสมุดโรงพยาบาลและมุมหนังสือประจำแผนกมีขนาด เล็กอีกทั้งไม่สามารถขยายพื้นที่ในการให้บริการได้ เนื้อหาสารสนเทศไม่ทันสมัย และจำนวนไม่ เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดโรงพยาบาลขาดการสนับสนุนทางด้านงบประมาณเพื่อใช้ในการ พัฒนาและจัดหาทรัพยากรสารสนเทศทางพยาบาลในการให้บริการ อีกทั้งยังขาดบุคลากรที่มี ความรู้ทางด้านห้องสมุดสำหรับให้บริการสารสนเทศกับพยาบาลวิชาชีพ จากปัญหาที่ได้กล่าวมา

ข้างต้นเป็นสาเหตุที่ทำให้มุมหนังสือของโรงพยาบาลไม่สามารถจัดหาสารสนเทศได้ครอบคลุมและตรงกับความต้องการของพยาบาลวิชาชีพได้

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการใช้อารสนเทศของพยาบาลโรงพยาบาลสังกัด

กระทรวงกลาโหมในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนปัญหาการใช้อารสนเทศ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าพยาบาลมีปัญหาในการใช้อารสนเทศมากที่สุด คือ ความไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการค้นหาสารสนเทศ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับห้องสมุดโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม

1.1 ควรพิจารณาจัดทำตำรา หนังสือ และฐานข้อมูลทางการพยาบาลและทางการแพทย์ เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของพยาบาลวิชาชีพ และทำให้ได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ห้องสมุดโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหมควรจัดอบรมคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นสารสนเทศในลักษณะต่าง ๆ เช่น วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ การสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1.3 ห้องสมุดโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ขอความร่วมมือกับโรงพยาบาลในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้อินเทอร์เน็ต และจัดหาคอมพิวเตอร์เพิ่มเติมในทุกแผนกเพื่อให้พยาบาลได้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตอื่น ๆ ตลอดจนเป็นการกระตุ้นการใช้อารสนเทศออนไลน์และฝึกทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์แก่พยาบาล

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้อารสนเทศของบุคลากรทางการแพทย์และสุขภาพ เพื่อให้ทราบทฤษฎีหรือองค์ความรู้สำหรับใช้ในการปรับปรุงคุณภาพและการให้บริการสารสนเทศทางการแพทย์และพยาบาลให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กฤษณา แสนวา. (2542). การใช้สารสนเทศทางการพยาบาลของพยาบาลโรงพยาบาล
มหาสารคาม. ปริญญาโท ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. (2537). บริการสารนิเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์. (2542). การจัดการการผลิตและการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ:
ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล อุ่ฉัตร. (2548). ความรู้เบื้องต้นทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์:
เอกสารประกอบการสอนวิชา 202301. ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทักษะการรู้สารสนเทศ. (2548). พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ เขียรถาวร. (2542). พัฒนาการการพยาบาล. นนทบุรี: โครงการสวัสดิการวิชาการ
สถาบันพระบรมราชชนก.
- ธัญญรัตน์ ธิชัย. (2544, มกราคม-มิถุนายน). ความต้องการและการใช้สารสนเทศของอาจารย์
คณะพยาบาลศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน.
7(1): 19-32.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2546). การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีใน มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร: รายงาน
การวิจัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ประภาวดี สืบสนธิ์. (2548). สารสนเทศในบริบทสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ.
- ฟาริดา อิบราฮิม. (2541). กระบวนการพยาบาล. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาตำราสาขา
พยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- _____. (2541). นิเทศวิชาชีพและจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ:
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มาลี ล้ำสกุล. (2548). ประเภทและลักษณะของสารสนเทศ. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
สารสนเทศเบื้องต้น , หน่วยที่ 1-5. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี: สาขาศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รัตนา ทองสวัสดิ์. (2541). วิชาชีพการพยาบาลประเด็นและแนวโน้ม. พิมพ์ครั้งที่ 5.
เชียงใหม่ : ธนบรรณการ.

- วัลย์รัตน์ ชายท้าว. (2550). **สภาพแวดล้อมทางสารสนเทศและการแสวงหาสารสนเทศของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขสถานเฝ้าระวังที่ได้รับรางวัลและไม่ได้รับรางวัล จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีณา จีระแพทย์. (2544). **สารสนเทศทางการพยาบาลและทางสุขภาพ**. กรุงเทพฯ: คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรียบง่าย ๆ ที่บางครั้งก็ผิดพลาดได้. **ข่าวสารวิจัยทางการศึกษา**. 18(3): 8-11.
- ศิริพร เรื่องสินชัยวานิช. (2546). **การใช้ทรัพยากรสารสนเทศของอาจารย์และนักเรียนและนักศึกษาในห้องสมุด คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สภาการพยาบาล. (2540). **พระราชบัญญัติ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติ วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540**. กรุงเทพฯ: เดอะเบสท์กราฟฟิคแอนด์ปริ้นท์.
- _____. (2553). **ทักษะการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ระดับวิชาชีพ**. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2553, จาก <http://www.tnc.or.th/knowledge/know07.html>
- สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา; ปรานทิพย์ อุจรัตน์; และ ณัฐสรุรงค์ บุญจันทร์. (2549). **ทักษะพื้นฐานทางการพยาบาล**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการพยาบาลรากฐาน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภาพรพรณ สรรพพิทยากุล. (2543). **การใช้สารนิเทศด้านการพยาบาลของพยาบาลโรงพยาบาลศรีนครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุลี ทองวิเชียร. (2553). **สารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการพยาบาลชุมชน**. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2553, จาก http://cdn.gotoknow.org/assets/media/files/000/600/217/original_informatics.pdf?1285282718
- โสภี อุณรุท. (2546). **การใช้สารสนเทศของพยาบาลในโรงพยาบาลรัฐ เขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อมรรัตน์ ถาวรานุกษ์. (2543). **ความต้องการและการใช้สารสนเทศเพื่อเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์). ปัตตานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ถ่ายเอกสาร.

- อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย. (2545). **จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล**. นนทบุรี: โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก.
- Cogdill, Keith Willson. (2003). The Information Needs and Information Seeking in Primary care: a Study Of Nurse Practitioners. **Journal of Medical Library Association**. 91(2): 203-215.
- Grand, B. (1997). An Invedugation Seeking Behavior of Nurses in Botswana. **Dissertation Abstracts International**. 58(6): 24-35.
- Just, Phokhwang Wiriya. (2008). **Information Needs and Uses of Thai Nurses: A National Sample Survey. Dissertation**. Ph.D. (Nursing). Chapel Hill, NC: University of North Carolina at Chapel Hill.
- Krejcie, Robert V.; Morgan, Daryle W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Journal of Educational and Psychological Measurement**. 3: 607-610.
- Nerberg, Trudy Michelle. (1999). **Nurses' Perceptions of the Information Needs of Post-Myocardial Infarction Patients During Hospitalization**. M.A.(Nursing). Winnipeg: University of Manitoba.
- Nwagwu, Williams E.; & Oshiname, Roseline. (2009). **Information Needs and Seeking Behaviour of Nurses at the University College Hospital, Ibadan, Nigeria**. Retrived November 17, 2010, from <http://www.highbeam.com/doc/1G1-203230558.html>
- Pan American Health Organization. (2001). **Building Standard-Based Nursing Information Systems**. Retrieved June 6, 2010, from <http://book.google.co.th/books?id=3Dx4KoOJXpQC&printsec=frontcover#v=onepage&f=true>
- Shaikh, Masood A. (2008). **Nurses' Use of Global Information Systems for Provision of Outreach Reproductive Health Services to Internally Displaced Persons**. Retrieved November 18, 2010, from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/18702286>
- Wakeham, M. (1992). The Information Seeking Behavior of Nurses in the UK. **Information Service and Use**. 12(2): 131-140.
- Wilson, Tom; & Walsh, Christina. (1996). **Intervening Variables in Information Seeking Behaviour: An Interdisciplinary Perspective**. Retrieved November 18, 2010, From <http://information.net/tdw/pudl/infbhavchap4.html>

แบบสอบถาม

งานวิจัยเรื่อง การใช้สารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศทางการพยาบาล
 - ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางการพยาบาล
 - ตอนที่ 4 การใช้แหล่งสารสนเทศทางการพยาบาล
 - ตอนที่ 5 ปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการพยาบาล
 - ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของท่าน เนื่องจากผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับ และวิเคราะห์ผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ตามข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมคำในช่องว่าง

1. ประสบการณ์ในการทำงานในวิชาชีพพยาบาล ปี
2. ปฏิบัติงานในแผนกใด
 - [] หอผู้ป่วยอายุรกรรม
 - [] หอผู้ป่วยศัลยกรรม
 - [] หอผู้ป่วยสูติ-นรีเวชวิทยา/นรีเวชกรรม
 - [] หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม
 - [] หอผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
 - [] หอผู้ป่วยออร์โธปิดิกส์
 - [] อื่น ๆ เช่น หอผู้ป่วยพิเศษ แผนกเวชระเบียน แผนกประชาสัมพันธ์
แผนกจิตเวช แผนกทันตกรรม แผนกผู้ป่วยนอก หอผู้ป่วยหนัก เป็นต้น

ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศทางการแพทย์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ตามข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านหรือเติมคำในช่องว่าง (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

วัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศทางการแพทย์

- เพื่อการปฏิบัติงาน
- เพื่อการจัดการทางการแพทย์
- เพื่อการค้นคว้าวิจัย
- เพื่อศึกษาต่อ
- เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ
- เพื่อติดตามข่าวสารในวิชาชีพ

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศทางการแพทย์ของท่านมากที่สุด

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
สื่อสิ่งพิมพ์					
3.1 ตำราวิชาการทางการแพทย์.....
3.2 ตำราวิชาการทางการแพทย์.....
3.3 พจนานุกรม เช่น พจนานุกรมแพทยศาสตร์ พจนานุกรมยาและยาใหม่ ศัพท์เฉพาะทางการแพทย์ พยาบาล.....
3.4 สารานุกรม เช่น สารานุกรมทันโรค สารานุกรม รวมหลักสมุนไพรตามหลักเภสัชกรรม Wiki Project Medicine.....
3.5 คู่มือ เช่น คู่มือยา คู่มือโรค คู่มือพยาบาล: ฉบับเวชปฏิบัติ คู่มือพยาบาลเวชปฏิบัติการ รักษาโรคเบื้องต้น.....

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
สื่อสิ่งพิมพ์ (ต่อ) 3.6 วารสารวิชาการภาษาไทย เช่น แพทย์สารทหาร อากาศ สารศิริราช สารวิทย์วิทยาลัยพยาบาล กองทัพบก วารสารพยาบาล..... 3.7 วารสารวิชาการภาษาอังกฤษ เช่น Advances in Nursing Science, Nursing Research, Nurse Education Practice, American Journal of Nursing..... 3.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล ได้แก่ งานวิจัยตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษาและ สถาบันทางการแพทย์ งานวิจัยของบุคลากรทาง การแพทย์และนักวิชาการ และงานวิจัยส่วน บุคคล..... 3.9 เอกสารการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพยาบาล และการประชุมสัมมนาของสถานศึกษา หน่วยงานและโรงพยาบาล..... 3.10 เวชระเบียน เช่น ประวัติการรักษา ประวัติการ แพ้ยา 3.11 บันทึกทางการแพทย์..... 3.12 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ.....
สื่อโสตทัศน์ 3.13 วีดิทัศน์ เช่น การทำคลอด การตรวจร่างกาย เด็ก วิธีการป้อนผู้ป่วย.....
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ 3.14 วีซีดีและดีวีดี เช่น การแพทย์ทางเลือก การ ดูแลผู้ป่วยหลังการผ่าตัด..... 3.15 ฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Mosby's Nursing Consult, ProQuest Nursing.....

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3.16 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น American Journal of Nursing, Online Journal or Issues in Nursing.....
3.17 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น PubMed, Bookshelf, Merck Manual of Health and Aging.....

ตอนที่ 4 การใช้แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการใช้แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ของท่านมากที่สุด

แหล่งสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ห้องสมุด					
4.1 ห้องสมุดประจำโรงพยาบาลที่สังกัด.....
4.2 ห้องสมุด/มุมหนังสือประจำแผนก.....
4.3 ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย.....
4.4 ห้องสมุดขององค์กรการพยาบาล เช่น ห้องสมุดสภาการพยาบาลฯ ห้องสมุดสภาวิชาชีพ.....
บุคคล					
4.5 แพทย์สังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน.....
4.6 แพทย์สังกัดโรงพยาบาลอื่น.....
4.7 พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลเดียวกัน.....
4.8 พยาบาลสังกัดโรงพยาบาลอื่น.....
4.9 บุคลากรทางการแพทย์อื่น เช่น ทันตแพทย์ นักกายภาพบำบัด.....
4.10 ผู้ป่วยและครอบครัวป่วย.....

แหล่งสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
สื่อมวลชน 4.11 โทรทัศน์ เช่น รายการพหุหมอดีริราช ช่อง 7 รายการอโรคยาปาร์ตี้ ช่อง9..... 4.12 วิทยุ เช่น รายการ Happy& Healthy (FM 102 MHZ) รายการวิทยาศาสตร์การแพทย์เพื่อ ประชาชน (FM 107.25 MHZ)
เหตุการณ์และสถานที่ 4.13 การประชุมการพยาบาลแห่งชาติ ของสมาคม พยาบาลแห่งประเทศไทย..... 4.14 การจัดประชุมวิชาการที่หน่วยงานทางการ พยาบาลจัดขึ้น..... 4.15 กิจกรรมการจัดการความรู้ของแผนก/ โรงพยาบาล
อินเทอร์เน็ต 4.16 เว็บไซต์ของโรงพยาบาล..... 4.17 เว็บไซต์ขององค์กรการพยาบาล เช่น สภาการ พยาบาล สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มหาวิทยาลัย..... 4.18 เว็บไซต์ของสถาบันศึกษา..... 4.19 เว็บบล็อก..... 4.20 เว็บเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Hi5, Twitter..... 4.21 RSS..... 4.22 อีเมล.....

ตอนที่ 5 ปัญหาในการใช้สารสนเทศทางการแพทย์

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับปัญหาในการใช้แหล่งสารสนเทศทางการแพทย์ของท่านมากที่สุด

ปัญหาในการใช้สารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ลักษณะเฉพาะบุคคล					
5.1 ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารสนเทศที่ต้องการ.....
5.2 ไม่ทราบว่าสารสนเทศที่ต้องการมีอยู่ที่ไหน.....
5.3 ไม่ชำนาญในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อค้นหา สารสนเทศ.....
5.4 ขาดทักษะในการอ่านสารสนเทศที่เป็น ภาษาอังกฤษหรือภาษาอื่น
ด้านเศรษฐกิจ					
5.5 ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังแหล่งสารสนเทศ.....
5.6 ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้แหล่งสารสนเทศ.....
5.7 ค่าใช้จ่ายในการสืบค้นสารสนเทศออนไลน์.....
5.8 ค่าพิมพ์ผลการสืบค้น.....
ด้านสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
5.9 ผู้ให้บริการไม่มีความรู้ทางการแพทย์จึงไม่ เข้าใจคำถามหรือคำศัพท์เฉพาะ.....
5.10 ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าพูดคุย หรือสอบถามผู้อื่น
5.11 ไม่สนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา สารสนเทศ ของกลุ่มการพยาบาล
สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์					
5.12 ภาระงานมีมากจึงไม่มีเวลาในการใช้สารสนเทศ.....
5.13 ทำงานในสถานที่ห่างไกลแหล่งสารสนเทศ.....
5.14 แหล่งสารสนเทศที่ใช้บริการไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการ ใช้สารสนเทศ เช่น เครื่อง ถ่ายเอกสาร คอมพิวเตอร์สำหรับค้น อินเทอร์เน็ต.....

ปัญหาในการใช้สารสนเทศ	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์(ต่อ)					
5.15 ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลไม่ตรงกับความต้องการใช้งาน เช่น ข้อมูลของแต่ละงานไม่เชื่อมโยงกัน ข้อมูลไม่ครบ เป็นต้น.....
ลักษณะเฉพาะของแหล่งสารสนเทศ					
5.16 จำกัดการให้บริการเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มคน...
5.17 มีสารสนเทศให้บริการจำนวนน้อย.....
5.18 มีสารสนเทศไม่ตรงความต้องการ.....
5.19 สารสนเทศมีเนื้อหาไม่ทันสมัย.....
5.20 ไม่มีสารสนเทศเฉพาะด้านการพยาบาลโดยตรง.....
5.21 มีสารสนเทศน้อยหรือไม่ครบถ้วนสมบูรณ์
5.22 ไม่มีการคัดกรองสารสนเทศที่ดีสำหรับให้บริการ.....
5.23 เข้าถึงยาก เช่น ต้องเดินทางไปด้วยตนเอง ไม่มีบริการผ่านเว็บไซต์ ไม่มีบริการสอบถามทางโทรศัพท์
5.24 ไม่มีแหล่งสารสนเทศให้การสืบค้นนอกเวลาราชการ.....

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการใช้
สารสนเทศของพยาบาล

6.1 ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้สารสนเทศทางการพยาบาล

.....

.....

.....

.....

6.2 ด้านทรัพยากรสารสนเทศทางการพยาบาล

.....

.....

.....

.....

6.3 ด้านแหล่งสารสนเทศทางการพยาบาล

.....

.....

.....

.....

6.4 ปัญหาการใช้สารสนเทศทางการพยาบาล

.....

.....

.....

.....

ประวัตย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล เรืออากาศเอกหญิงวันวิสาข์ สุทธิบริบาล
 วันเดือนปีเกิด 7 พฤษภาคม 2525
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 60 ถนนอินทรพิทักษ์ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
 สถานที่ทำงาน รongหัวหน้าฝ่ายอุปกรณ์การศึกษา
 วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ
 171/2 ถนนพหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม
 กรุงเทพฯ 10220
 ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2547 ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
 พ.ศ. 2554 ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

